

НАЗАР/2

Әлеуметтік көмек тұрақты беріледі

ТАРИХ/3

Арыстан баб

ӨНЕР/6

Әнім сенсің, туған жер!

ТӘРБИЕ/8

«Шеңбердің» шығалаңы

«Құрметті сенатор» мәртебесі берілді

Бейсенбіде Парламент Сенатының пленарлық отырысы басталар алдында Нұрсұлтан Назарбаевқа «Құрметті сенатор» мәртебесін беру рәсімі өткізілді.

Елбасы барлық депутаттарға қолдау көрсеткені және еңбегін жоғары бағалағаны үшін алғыс айтты.

– Көпшілігіңізбен соңғы 30 жыл бойы бірге жұмыс істеп келеміз. Біз көптеген қиындықты бірге өткердік. Маған «Құрметті сенатор» мәртебесін беру туралы шешім қабылдағандарыңыз үшін шынайы ризашылығымды білдіремін, – деді Нұрсұлтан Назарбаев.

Қазақстанның Тұңғыш Президенті қолға алған реформаларды тиімді жүзеге асыру ісінде Парламенттің сапалы заң шығару қызметінің маңызды екенін ерекше атап өтті.

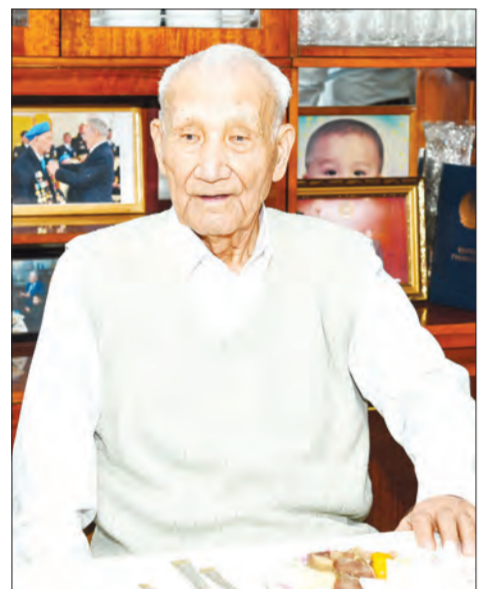
– Еліміз бүкіл әлемге танымал болды. Экономикамыз дамып, азаматтарымыздың тұрмыс деңгейі артты. Біз мемлекетті жаңғыртуға бағытталған бірнеше бағдарлама қабылдадық. Сіздер сол құжаттарды жүзеге асыруға белсене атсалысып келесіздер. Реформалардың табысты болуы сіздердің жұмыстарыңызға байланысты, – деді Елбасы.

Нұрсұлтан Назарбаев қоғамның тұрақтылығын нығайту және дамудың стратегиялық бағдарының сабақтастығын қамтамасыз ету үшін президенттік өкілеттігін тоқтату туралы шешім қабылдағанын айтты.

– Біздің басты жетістігіміз – елдегі тұрақтылық пен тыныштық. Әлемдік қоғамдастықтың қабылдаған шешіміме білдірген пікіріне таңқалдым. Біз бүкіл әлемге билік транзитіне қатысты мәселені қалай шешуге болатынын көрсеттік, – деді Елбасы.

Соңында Нұрсұлтан Назарбаев тәуелсіз Қазақстанды одан әрі дамыту және өркендеуі ісінде жастардың маңызды рөл атқаратынын атап өтті.

МЕРЕЙ

Ғасыр ғұмыр иесі

Бейсенбі күні облыс әкімі Қырымбек Қошербаев соғыс және еңбек ардагері Бөрібай Құлмановтың үйіне барып, туған күнімен құттықтады.

Ержан ҚОЖАСОВ.

Аймақ басшысы ардагерге сыйсияпат тапсырды. Өңірдің әлеуметтік-экономикалық дамуына қосқан үлесі үшін алғысын жеткізді.

Бөрібай Құлмановты өзіне көрсетілген құрмет үшін ел басқарған азаматтарға тілектестік білдірді.

– Аймақ тынысы жылдан-жылға ашылып келе жатыр. Қол жеткен табыс көп. Сыр бойының әлі де алар асуы алда. Осы жолда талмай еңбек еткен азаматтарға мың алғыс. Жылына бір рет келетін Ораза айтымен халықты шын жүректен құттықтаймын. Қиын-қыстау заманда барын бөлісіп жеген халықтың бүгінгі жеткен жетістігін көруді нәсіп кеткен Аллаға мың шүкір. Табысты боилдар, еліміз аман, егемендігіміз баянды болсын, – деді ғасыр ғұмыр иесі.

Айта кету керек, соғыс және еңбек ардагері Бөрібай Құлманов 1920 жылы туылған. Еңбек жолын қарапайым ауыл шаруашылық саласынан бастаған. Ұлы Отан соғысында Беларусь, Польша, Германия майдандарына қатысқан. Соғыс аяқталған жылы Қытайда және Шығыс Түркістанда қызмет атқарды. Елге оралғаннан кейін облыстық ауыл шаруашылығы басқармасында қызметте болды. Зейнеткерлікке шыққаннан кейін де Қызылорда экспериментальды-механикалық жөндеу зауытында қызмет атқарды. Осындай ел мүддесі жолындағы есел еңбектері үшін «Қызыл Жұлдыз», «Отан соғысы», «Еңбек Қызыл Ту», «Құрмет белгісі», «Құрмет» ордалары және Қазақ КСР Жоғары Кеңесінің Құрмет грамоталарымен марапатталды.

Сыр бойы

Қызылорда облыстық қоғамдық-саяси газет

1929 жылдың 1 шілдесінен шығады

8 маусым /СЕНБІ / 2019 ЖЫЛ

№83-84 (19761-19762)

КЕШЕНДІ ЖОСПАР – КЕМЕЛДЕНУ БАҒДАРЫ

Инфрақұрылым игіліктері толыса түседі

Еліміз тәуелсіздік алғаннан бергі кезеңде Қызылорда облысында қол жеткізілген айтулы жетістіктердің қатарында халықтың табиғи газ игілігін көре бастауы болды. Осыдан 15 жыл бұрын «Қызылорда қаласының жылу-қуат көздерін және тұрғын үй секторын ілеспе газға көшіру» жобасы басталды. Нәтижесінде облыс орталығына 124 шақырымдық «Ақшабулақ-Қызылорда» магистральді газ құбыры тартылып, газтүрбиналық станса пайдалануға берілді. Сол тұста ілеспе газдың құны елдегі ең төменгі бағаны құрады.

Ыдырыс ТӘЖІҰЛЫ.

Қызылорда облысын кешенді газдандыру жобасының I кезеңі осыдан 6 жыл бұрын басталды. Аудандарды газдандыру бойынша облыс әкімдігі мен «ҚазТрансГаз Аймақ» АҚ арасында 2013 жылы қол қойылған меморандумға сәйкес, құны 24,7 млрд теңге болатын «Қызылорда облысының 5 елді мекенін газдандыру» инвестициялық жобасы іске асырылды. Соның нәтижесінде аймақтағы 4 аудан орталығы – Арал қаласы, Әйтеке би, Шиелі және Жаңақорған кенттері, сондай-ақ, Байқоңыр қаласы газдандырылды. Дегенде, қалған үш аудан орталығы – Жосалы, Жалағаш және Теренөзек кенттерін газдан-

дыру жұмыстары біршама кешеуілдеген болатын. Енді бұл мәселе шешімін тауып, оның орындалатын мерзімі де белгіленіп отыр. Дәлірек айтқанда, Қызылорда облысы әлеуметтік-экономикалық дамуының 2019-2022 жылдарға арналған Кешенді жоспарына сай 2020 жылдың соңына дейін Жосалы, Жалағаш және Теренөзек кентінде газдандыру жұмыстары аяқталуы тиіс. Олармен қатар Жақсыкылыш кенті тұрғындары да көгілдір отын игілігіне қол жеткізеді. Осылайша келесі жылдың соңына дейін облыста тағы да 45 мың тұрғын табиғи газ пайдалануға көшеді. Ал жалпы Кешенді

жоспарға сай 4 жыл ішінде 85 мыңнан астам халқы бар 10 елді мекен газдандырылмақ. Атап айтқанда, 2021 жылы Қазалы қаласы және Ақай мен Төретам елді мекендерінде газдандыру жұмыстары атқарыла, 2022 жылы облыс орталығының іргесіндегі Наурыз, Махамбет елді мекендері және Арал ауданындағы Сексеул кенті тұрғындары көгілдір отын игілігін көре бастайды. Жоғарыда аталған барлық газдандыру жұмыстарына Кешенді жоспарға сай 22,8 млрд теңге қаралып отыр. Соның нәтижесінде табиғи газбен қамтылатын облыс тұрғындарының үлесі 64%-тен 70%-ке жетпек. Бұл жерде облыс басшылығының Үкімет алдында Сыр елі тұрғындарының тұрмыс-тіршілігін жеңілдетуге өте бір септігін тиізетін мәселені дәлелдеп жеткізіп, Қызылорда облысының 2019-2022 жылдарға арналған әлеуметтік-экономикалық дамуының Кешенді жоспарына енгізуі үлкен табыстылықпен келген жетістік.

2-бет.

ҚЫЗЫЛОРДА ОБЛЫСЫН ӘЛЕУМЕТТІК-ЭКОНОМИКАЛЫҚ ДАМУ ТУРАДАҒЫ 2019-2022 ЖЫЛДАРҒА АРНАЛҒАН КЕШЕНДІ ЖОСПАРЫ ТУРАЛЫ

ТҰҒЫШ ПРЕЗИДЕНТ – ЕЛБАСЫНЫҢ ТАПСЫРМАСЫ (2019 ЖЫЛҒЫ 7 АҚПАҢДАҒЫ ҚАУІПСІЗДІК КЕҢЕСІНІҢ ОТЫРЫСЫ)

Үкіметке және Қызылорда облысы өкіміне ҚЫЗЫЛОРДА ОБЛЫСЫН ӘЛЕУМЕТТІК-ЭКОНОМИКАЛЫҚ ДАМУ ТУРАДАҒЫ 2019-2022 ЖЫЛДАРҒА АРНАЛҒАН КЕШЕНДІ ЖОСПАРЫН Әзірлеп, ҚР Үкіметінің Қаулысымен бекітсін

12 бағыт, 119 іс-шара

1. Өнеркәсіп
2. Агрөнеркәсіп кешені
3. Кәсіпкерлікті дамыту
4. Көлік инфрақұрылымы
5. Инженерлік-коммуникациялық инфрақұрылымды дамыту
6. Тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық
7. Тұрғын үй құрылысы
8. Денсаулық сақтау
9. Халықты әлеуметтік қорғау
10. Спорт
11. Экология және табиғатты пайдалану
12. Су тасқынына қарсы іс-шаралар

КЕШЕНДІ ЖОСПАРДЫ ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ БОЙЫНША 2019-2022 ЖЫЛДАРДАҒЫ ҚАРЖЫЛАНДЫРУ КӨЛЕМІ

Қаржыландыру көздері	2019 жыл	2020 жыл	2021 жыл	2022 жыл	Жиыны
Республикалық бюджет	13 900,7	52 108,9	50 106,1	40 568,9	156 684,6
Жергілікті бюджет	14 628,9	13 755	12 859,9	9 390,9	50 635,6
Жеке инвестициялар	5 502,5	3 507	-	3 400	12 409,5
ЖИЫНЫ	34 032,1	69 370,8	62 966	53 359,8	219 728,7

ӨНЕРКӘСІП

ЖАҢА КЕН ОРЫНДАРЫН БАРЛАУ ТУРАЛЫ

- ПЕРСПЕКТИВАЛЫ КЕН ОРЫНДАРЫ ОҢТУСТІК ТОРҒАЙ, СЫРДАРІЯ ЖӘНЕ ШУ-САРЫСУ ОЙПАТТАРЫ
- ҚЫЗЫЛОРДА ОБЛЫСЫНЫҢ БАРЛЫҚ МҮНАЙ КЕН ОРЫНДАРЫ САРҚЫЛҒАН. МҮНАЙ БҰРғыЛАУ ТЕК 1,5-2 МЫҢ МЕТР ТЕРЕҢДІКТЕ ЖҮРГІЗІЛЕДІ. 5 МЫҢ МЕТРДЕН АСТАМ ТЕРЕҢДІКТЕ ІЗДЕУ-БАҒАЛАУ ЖҮМЫСТАРЫН ЖҮРГІЗУ ҰСЫНЫЛАДЫ

4, 5-бет.

ҚОЛДАУ

Ел іші – алтын бесік

Жуырда «Жаңақорған Жаңақорған жастары» еріктілер тобының ұйымдастыруымен жалғызбасты ана, 2-ші топ мүгедегі Анарқұл Беласароваға асар әдісімен баспана салынған болатын.

Дүйсенбек АЯШУЛЫ, Жұмабек ТАБИҢБАЕВ.

Аудандағы қайырымдылық шаралары жалғасын тапты. Міне, енді сол баспананың кілтін табыстау салтанаты мен әлеуметтік жағдайы

Әміреев қатысып, жаңа баспаналы болғандарға құтты болсын айтты.

– Құрылғанына әлі бір жыл болмаған еріктілер тобы бүгінде жерлестеріміздің алғысына бөленіп, жақсылықтардың жаршысы атанып жүр. Олар алты айда екі отбасын

20 тұрғын үй түседі. Біз осылайша қайырымды жандар қолымен баспана мәселесін азайтамыз, – деген аудан басшысы жақын арада іргесі қаланатын тұрғын үйге өз қаражаты есебінен көмек көрсетінін жеткізді. Сондай-ақ, ауданның бас има-

уанышқа кенелтті. Алдағы уақытта осы еріктілерге аудан орталығынан 2 гектар жер бөлмекпіз, ол жерге

мы Сейдуәлі қажы Омаров та қолқайыры жандардың сауапты істеріне береке тіледі.

Игілікті жұмыс жастардың ауызбіршілігін, ата-анадан алған тәрбиелерін танытқаны анық. Ауыл жастары бірігіп 20 мың кесек пен ағаш алып, Беласароваға берілген үйдің қабырғасын өріп, іші-сыртын сылау жұмыстарын атқарды. «Көп тілегі – көл» деген «Мега-Пицца777» орталығының жетекшісі Қыдыржан жана үйдің терезелерін салып берсе, ауданға танымал Исаевтар отбасы баспананың шатырын жабу міндетін алды. «Шаншар» әзіл-сықақ театрының әртісі Дәурен Әбиев пен кәсіби медиатор, адвокат Дәулет Тұрабаев қаржылай демеушілік жасады. Еденді жабықтауға кәсіпкер Нұрболат Әшіров пен Қоғамбек Бейсенбиев көмек көрсетті. Басқа да азаматтар қолдан келген жәрдемін аяған жоқ. Осылайша, жұмыла көтерген жүк жеңілдеп, бір отбасының мәселесі шешім тапты.

Жалпы жұртшылықтың алғыс сезімін туғызған ізгі істің бастамашалары қатарында Жаңақорған кентінің 1991 жылғы туған жас тұрғындары мен кент орталығындағы үш мешіттің жамағаты бар.

2-бет.

Өңір «Эко-акімдік» номинациясы бойынша жеңімпаз атанды деп хабарлайды облыс әкімдігінің баспасөз қызметі.

5 маусым – Дүниежүзілік қоршаған ортаны қорғау күні қарсаңында «Қазақстанның экологиялық Қауымдастығы» заңды тұлғалар бірлестігі «Экология және жасыл экономика көшбасшысы» ұлттық байқауын жариялаған болатын.

Ұлттық байқау жеңімпазы

«Байқау қорытындысы бойынша экологиялық заңнаманы өңірде жоғары деңгейде орындауға жағдай жасап, экологиялық және волонтерлік ұйымдарға аймақтың экологиялық мәселелерін нақты шешуде көмек көрсеткені және Қазақстан Республикасының «Жасыл экономикаға» көшіу жөніндегі тұжырымдамасында индикаторларын өңірлік деңгейде сапалы орындағаны үшін Қызылорда облысының әкімдігі «Эко-акімдік» номинациясы бойынша жеңімпаз атанды», – деп хабарлады облыстық табиғи ресурстар және табиғат пайдалануды реттеу басқармасының басшысы Айдар Абдуалиев.

Айта кетейік, Қазақстанның экологиялық ұйымдары қауымдастығы 2018 жылдың 10 қыркүйегінен бастап табиғатты қорғау бастамаларын қолдайтын, сондай-ақ «жасыл технологияларды» қолдануға байланысты жобаларды іске асыратын ұйымдар мен азаматтар арасында «Экология және

жасыл экономика көшбасшысы» байқауына қатысуға өтінім қабылдау басталғанын жариялаған еді.

Байқау қорытындысымен 7 номинация бойынша жеңімпаздар таңдалды: «Эко-акімдік», «Эко-кәсіпкер», «Эко-кәсіпорын», «Эко-ҰЕҰ», «Экокеме» және «Экотұлға» (әр номинация бойынша үш жеңімпаз анықталды). Іріктеудің басты шарттары жүзеге асырылған іс-шаралар мен жобалардың халық пен жер үшін тиімділігі мен пайдалылығы болып табылады.

«СБ» ақпарат.

БРИФИНГ

Атаулы әлеуметтік көмек беру аядағы уақытта да жалғасын табады. Бұл туралы өңірлік коммуникациялар қызметінде өткен брифингте облыс әкімінің орынбасары Қуанышбек Ысқақов мәлімдеді.

Айсузле ҚАРАПАЕВА.

Әлеуметтік көмек тұрақты беріледі

Бүгінгі таңда облыс бойынша 35 мыңнан астам көпбалалы ана бар. Ал көмектесу тым маңызды және одан көп баласы бар отбасы саны 18 мыңнан асады. Арайлы құрылған комиссия ауылдағы көпбалалы аз қамтылған отбасыларды аралап, оларға ең бірінші кезекте қандай көмек керек екенін анықтайды. Бүгінде 20 мыңнан астам отбасының тұрмыстық жағдайы зертделіп, әлеуметтік карта жасалуда.

– Қазіргі уақытта әлеуметтік желілерде КР Президенті сайлауынан кейін атаулы әлеуметтік көмек төлеу тоқтатылады деген алыпқашпа әңгімелер таратылууда. Бұл – жалған ақпарат, – деді Қ.Ысқақов.

Облыс әкімі орынбасарының айтуынша, 1 сәуірден бастап өңірмізде атаулы әлеуметтік көмекке 40285 отбасы жүгінді, 19721 отбасынан өтінім қабылданып, 20564 жаңаға көмек берілді. Сәуір айында 16193 отбасындағы 79004 адамға 2,1 млрд теңге атаулы әлеуметтік көмек берілді. Мамыр айында 6755 отбасының өтініші қабылданып, 4332 жаңаға атаулы әлеуметтік көмек тағайындалып, оларға 189,4 млн теңге төленді. «Қазір маусым айы үшін төлемдер жүргізіліп жатыр. Ол 20 маусымға дейін 100 пайыз төленетін болады», – деді аймақ басшысының орынбасары.

– Биылғы жылға атаулы әлеуметтік көмек көрсетуіне бюджеттен 9,6 млрд теңге қаражат бөлінді. Республиканың бюджеттен қосымша 5,2 млрд теңгеге сұраныс берілді, – деді Қуанышбек Ысқақов.

Ақпан айында «Nur Otan» партиясының XVIII съезінде Елбасы мұқабала тәртібімен отырған ата-аналарға, қамқоршылар мен отбасыларға жәрдемдерін 30 пайызға көтеруді тапсырған болатын. Ағымдағы жылдың 1 шілдесінен бастап 5529 мұқабала тәртібімен отырғандардың жәрдемдері мөлшері 31183 теңгеден 40538 теңгеге артты. Бұл үшін қосымша құжат рәсімдеу қажет емес, төлемдер автоматты түрде көбейеді. Жәрдемдер әр айдың 1-15 аралығындағы жұмыс күндері төленеді.

Инфрақұрылым игіліктері толыса түседі

КЕШЕНДІ ЖОСПАР 2019-2022 Ж.Ж.

22,8 млрд теңге облыс тұрғындарын қамту

64%-тен 70%-ке жетеді газдандыру

4 жыл ішінде 858 шақырым жол жөндеуге

45,2 млрд теңге

22,8 млрд теңге жылу орталығын модернизациялау

7,5 млрд теңге жылу құбырларын жаңартуға

28,6 млрд теңге ауыз су және су бұру

Тұңғыш Президент-Елбасы Н.Назарбаев өткен жылғы «Қазақстанның әл-ауқатының өсуі: табыс пен тұрмыс сапасын арттыру» атты Жолдауында «Сыбайлас жемқорлықтан адал өңірлер» жобалары аясында елорданың жемқорлыққа қарсы стратегиясын жүзеге асыру жөніндегі тәжірибесін өңірлерге тарату керектігін баса айтқан болатын. Осы орайда, аймақта «Ақкөшпін – адалдық алаңы» жобалық кеңесі ашылып, өз жұмысын бастап кетті.

Мейрамгүл ДАУЫЛБАЙҚЫЗЫ.

Адалдық алаңында жаңа формат

Жергілікті салалардағы кемшіліктер мен атқаруға тиіс жұмыстарды сараптауды қолға алған жобалық кеңесінің бүгінгі тыныс-тіршілігі туралы БАҚ өкілдерімен болған басқосуда облыс әкімінің орынбасары, «Ақкөшпін – адалдық алаңы» жобалық кеңесінің кураторы Руслан Рүстемов баяндап берді. Жұмыс ашық және адал форматта өтті.

– Жобалық кеңесінің жұмысы КР Мемлекеттік қызмет істері және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігінің Қызылорда облысы бойынша департаменті және «Самұрық» инновациялық идеяларды дамыту орталығымен бірлесіп атқарылууда. Бүгінде жоба аясында халықпен тығыз байланыс жасалатын 10 сала белгіленіп, тұрғындарға көрсетілетін қызметтердің сапасы мен деңгейіне қоғамдық бақылау жасаудың кестесі бекітілді. Қазір «бір ай – бір сала» қағидаты бойынша жұмыстар ұйымдастырылууда, – деді Р.Рүстемов.

Ашылғанына аз уақыт болса да жобалық кеңсе медицина саласы мен халыққа мамандандырылған қызмет көрсету орталықтарында болып, біртекті кемшіліктерді анықтаған.

– Медицина ұйымдарына жүргізілген мониторинг барысында 50-ге жуық күмәнді №086/У медициналық анықтаманың берілгендігі, жалған мөрі бар санитарлық кітапша әзірлеудің бір фактісі анықталып, құжаттар Ұлттық бюро департаментіне жолданды. Сондай-ақ, медициналық квота беру мәселесіне де зерделеу жұмыстары жасалып, біршама келдергілер жойылды. Мемлекеттік сатып алуға байланысты да мәселе бар, – деді «Ақкөшпін – адалдық алаңы» жобалық кеңесінің жетекшісі Жандос Тұсмағанбетов.

Жалпы жоба аясында қызмет беруші мен қызмет алушының арасындағы тікелей байланысты бұзбай қалыптастыруға қажетті жұмыстарды мемлекеттік қызметтер электрон-ды форматта көшірілуі. Мәселен, педагог қызметкерлерді жұмысқа қабылдау барысында жемқорлыққа жол бермеу мақсатында Сырдария ауданы мен Қызылорда қалалық білім бөлімдері базасында «jumys.sitcen.kz» электронды жүйе қолданысқа енгізілді. Бұл қызметкерді жұмысқа қабылдауды электронды түрде ашық, әрі әділ түрде жүргізу мүмкіндік беретін көрінеді. Жүйе арқылы салынған бос жұмыс орындарының мәліметі мен конкурс нәтижесі enbek.kz сайтында жарияланып отырады. Жүйені тағы бір ерекшелігі, жана вакансия жарияланады, өтініштер орталығымен бірлесіп атқарылууда. Бүгінде жоба аясында халықпен тығыз байланыс жасалатын 10 сала белгіленіп, тұрғындарға көрсетілетін қызметтердің сапасы мен деңгейіне қоғамдық бақылау жасаудың кестесі бекітілді. Қазір «бір ай – бір сала» қағидаты бойынша жұмыстар ұйымдастырылууда, – деді Р.Рүстемов.

Ашылғанына аз уақыт болса да жобалық кеңсе медицина саласы мен халыққа мамандандырылған қызмет көрсету орталықтарында болып, біртекті кемшіліктерді анықтаған.

– Медицина ұйымдарына жүргізілген мониторинг барысында 50-ге жуық күмәнді №086/У медициналық анықтаманың берілгендігі, жалған мөрі бар санитарлық кітапша әзірлеудің бір фактісі анықталып, құжаттар Ұлттық бюро департаментіне жолданды. Сондай-ақ, медициналық квота беру мәселесіне де зерделеу жұмыстары жасалып, біршама келдергілер жойылды. Мемлекеттік сатып алуға байланысты да мәселе бар, – деді «Ақкөшпін – адалдық алаңы» жобалық кеңесінің жетекшісі Жандос Тұсмағанбетов.

Жалпы жоба аясында қызмет беруші мен қызмет алушының арасындағы тікелей байланысты бұзбай қалыптастыруға қажетті жұмыстарды мемлекеттік қызметтер электрон-

Ел іші – алтын бесік

Мұндай қайырымдылық игілік басқа аудандарда да қолға алынып жатыр. Соның бірі – Қазалы. Бұл ауданда да Ораза айт қуанышымен қоса тұрмысы төмен, көпбалалы отбасыларға қайырымды жандардың қолдауымен салынған тұрғын үйдің кілті табысталады.

Осы қуанышқа ортақтаса келген аудан әкімі Мұрат Ерғешбаев қайырымдылық қазықтың қанына синген асыл қасиет екенін атап өтіп, «Асыл Иман Ихсан» қайырымдылық қорының белсенді азаматтарына алғыс айтты. Сондай-ақ, әкім жыл басынан бері аудан көлемінде де түрлі қайырымдылық іс-шаралары ұйымдастырылып, көмек көрсетіліп жатқанын тілге тиек етті.

– Біз ертеден-ақ көмекке мұқтаж адамға қолдау көрсетіп, қайырымдылық жасаған, жетім мен жесірін жылдап ағатын халықпыз. Қазір де ата-баба дәстүрімен таңбай, аудан көлеміндегі тұрмысы төмен отбасыларға, жетім-жесірлер мен мүмкіндігі шектеулі жандарға

хаттарымен» марапатталды.

Айта кетейік, бес отбасыға арналып салынған тұрғын үйдің құрылысын аудандағы «Жанқожа батыр» атындағы мешіттің жамағаттары құрған «Асыл Иман Ихсан» қайырымдылық қоры жүргізді. Қорға «Жанқожа батыр» орталық мешіті жамағатымен қатар, аудандық облыстық мәслихат депутаттары, аудан кәсіпкерлері қолдау көрсетіп, демеушілік жасаған. Қорға жылданан 10 млн теңгеге жуық қаржының есебінен аудан орталығы Әйтеке би кентінен жалпы көлемі 1000 шаршы метр жер учаскесінен 5 отбасыға арналып тұрғын үй салынды. Бірнеше айға созылған құрылысқа көптеген азаматтар көмектесті. Тұрғын үйге электр энергиясы, ауыз су, ыстық су, газ және жүйелері жүргізіліп, қажеттіліктердің барлығы жасалған.

Тұрғын үйге ие болғандардың бірі – он бір баланың анасы Перизат Өтжан: «Қайырымды

ел-халық тарапынан қайырымдылық көмектер көрсетіліп келеді. Мәселен, ауданда жыл басынан бері тұрмыстық жағдайы төмен 2300-ге жуық отбасыға 6 млн 873,2 мың теңгегінің көмегі көрсетілді. Сондай-ақ, жанашыр жандардың қолдауымен біртекті отбасыларға азық-түлік пен киім-кешектер алып берілді, – деді ол.

Ал, Қазақстан мұсылмандар Діни басқармасының Қызылорда облысы бойынша өкілі Болатбек Ұласқан кінәлдерінде қол ұшын созып, жанашырлық танытқан қайырымды қазылықтарға ризашылығын білдірді.

Мұнан соң жаңа салынған тұрғын үйдің кілттері тұрғындарға салтанатты түрде табыс етіліп, біртекті қайырымды жандар «Жанқожа батыр» атындағы орталық мешіт пен «Асыл Иман Ихсан» қайырымдылық қорының «Алғыс

жандарға, оларға қолдау танытып отырған ел ағаларына мың алғыс. «Ел іші – алтын бесік» деген, қаншама мұқтаж жандарды қуанышқа келеткен ата дәстүрді ардақтаған азаматтар барда, ешкім де кемдік көрмейді» деп ағынан жарылды.

Елбасы «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» мақаласында «Туған жерге, оның мәдениеті мен салт-дәстүрлеріне айрықша ікорлікпен аталық – шынды патриотизмнің маңызды қорғанысының бірі. Бұл кезең келген халықты әншейін біріге салған қауым емес, шын мәніндегі ұлт ететін мәдени-генетикалық қорғаныс негізі» – деген болатын.

Шын мәнінде бүгінгі ұрпақтың мәдени-генетикалық қорғаныс іздеуі қуантады. Бұл игі қадамда «Рухани жаңғырудың» ұрпақты ұлттың сүйегі, ұлы санаға оралуға үндесе маңызды міндеттерді алға тартуының әсері зор болып отыр.

1-бет.

Мамыр мен қыркүйек – араның бал жинауға уақыты. Бұл уақытта сол тигеті жәндікті баалай баптап күткендерге тыным болмайды. Соңғы жылдары омарташылықпен айналысушылар саны артып келеді. Жасында осындай тын кәсіпке жүрексіңбей барып, шаруасын дөңгелетіп кеткен омарташы Сырдария ауданы, Шаған ауылының тұрғыны, зейнеткер Мұрат Жартыбаев ағамызбен жүздесудің сәті түсті.

Шынар БЕКБАН.

Өзінің бұл кәсіппен айналысқанына он екі жылға жуықтап қалған. Айтуынша, омарташы болу оңай емес. Өйткені ол араларды күтіп-баптаудың ерекше тәсілдерін меңгеруі тиіс. Сондай-ақ, бұл кәсіп ұқыптылық пен ұстамдылықты талап етеді.

Алғашында бұл істі Александр деген танысынан естіген Мұрат аға ойлап келе бұл арасын өсіруді қолға алады. Оның айтуынша, істі омарта орналасатын орынды таңдаудан және қажетті құрал-жабдықтарды сатып алудан бастау керек. Оған арналған жер телімі жерден жасқы қорғалған, құрғақ аумақта болғаны дұрыс. Омартаның айналасында орман немесе ағаш шоғырларының, бау-бақшалардың, аралар бал тарта алатындай гүлдер мен шөптер өскен далалық аумақтар қажет екені белгілі. Омартаны орналастырған кезде ара

ұяларының құрылысына мән берудің де маңызы зор.

– Бастапқыда 2 ара отбасын сатып алдым. Өрбір істі бастау қашан да қиын. Сондықтан осы кәсіптің қыр-сырын жақсы білетін адамдармен ақылдасып, кітап оқып, көп ізденуіме, араларды ұстаудың қыр-сырына қанығуға тура келді. Кателіктерімінен үйрендім, солай жұмыстың қызығына беріліп кеттім. Қоңілің қалаған кәсіп болған соң ба, бастапқы қиындықтарына мойымадым, – деді кәсіпкер.

Адам өз қызығушылығын кәсіпке айналдыра білсе, соны жемісті болары анық. Бүгінде табанды еңбегінің арқасында аралардың отбасын 10 жашікке жеткізді. Жәшік көбейген сайын табыс та молайды. Оның айтуынша, омарта жұмысы мамыр-қыркүйек айларында қызу жүретін

Омарташы болу оңай емес

көрінеді. Осы кезеңде түрлі-түсті шөп өсетін алқаптарға көшіп-қонып жүруге тура келеді.

Гүлден гүлге қонып, нәр жинап жүрген араның еңбекқорлығы ересен. Тіршілігіне мән бергені, темірдей тәртіпке бас несіз. Аралар үлкен отбасы болып тіршілік етеді. Омартта аналық, аталық, жұмысшы, күзетші аралар қалыптасқан белгілі заңдар мен ережелерге бағынады. Өрбір ара өзінің міндеттерін мұлтіксіз орындайды. Гүлдерден бал жинамаған араны күзетшілер омартаға кіргізбей қоятынны білетін бе едіңіз? Оларға да жатып ішер, бойқуындар керек емес.

Бір қызығы, аралар өте сезімтал және кірпіз болатын көрінеді. Тазалықты сүйеді. Сондықтан ара ұстағанда, омартаның мұнтаздай тазалығына мән беру керек. Үнемі ыждағаттап тазалап, мұқият қадағалағанда ғана сапалы өнім аласыз.

Олардың ұясына да, өздеріне де сақтықпен қарау керек. Мәселен, аналығын бөлек орналастыру қажет екен. Көп өнім жинау араның денсаулығына, ауа райының жақсы болуына да байланысты.

– Ара 2 жылда қартайды. Аналығын екі мәрте оларды тексеріп

тұрамыз. Кейде араның желкесінде көзге көрінбейтін майда келенер байқалады. Кене тұскен ара аурушан келетінін ұмытпаған дұрыс. Кейде қанатын қайырып алатын аралар да кездеседі. Негізінен бал арасының 40-50-ге тарта ауруы бар. Сондықтан олардың денсаулығына да мән берген дұрыс, – дейді омарташы.

Күзде аралар біртіндеп ұяларына кіреді. Негізінен 5-6 градус салқынддықты, қарды көтере алмайды. Оның үстіне олар қыста тым әлсіз болады. Ұйқыдағы аралардың қысқы азығы – өз өнімі.

Омарташылар алғашқы балды мамыр айының соңына қарай, одан кейін жантақ гүлдегенде жинайды. Өр аймақтың балы жеріне, өсімдікке байланысты әртүрлі болады. Бүгінде таза әрі пайдалы өнімге жан-жақтан тапсырыс көп. Ауыл, қала тұрғындарынан бөлек, Алматы мен Нұр-Сұлтан қалаларынан да балға сұраныс артып тұр. Бағасы да қалтаға тиімді.

Араны қарауға көп шығын кетпейтінін, тек еңбекі қажет ететінін түсінген Мұрат ағаның ұлы Дәулет әке кәсібін қолға алғалы жүр.

Сырдария ауданы.

ЖАҢҒЫРУ ЖОЛЫ

Арыстан баб. Отырар мен Ақиректің арасы...

Қасиетті Рамазан айында «Сыр медиа» ЖШС қызметкерлерінен жасалған топ Елбасының «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» және «Ұлы даланың жеті қыры» бағдарламасы аясында Сыр бойындағы киелі жерлермен танысып, насихаттауды қолға алды. Алдымен сапар басын Отырар ауданындағы Арыстан бабтан бастауды жөн көрдік. Күн ұясына қонар шақта Түркістан қаласына келіп кірдік. Облыс статусын алған ежелгі қалада құрылыс қарқынды жүріп жатыр екен. Қала сыртына Отырар ауданына түсер автожолға дейінгі біздің байқағанымыз осы болды. Одан соң 50 шақырымнан әрі жатқан Шәуілдірдегі Арыстан бабқа қою қараңғылықта жеттік...

Ержан ҚОЖАСОВ.

Әуелі аңыз ізімен...

«Арыстан баба түне, Қожа Ахметтен тіле» деген сөзді сіз де естігенсіз. Аңыз бойынша, Алланың елшісі Мұхаммед (с.ғ.с) 63 жасында дүниеден өтіпті. Дүние саларында «кім менің аманатымды алып, ісімді әрі жалғар екен?» деген өтінішіне Арыстан баб жауап берді. Ол 30 түрлі дінді білген, бірақ тек исламға мойынұсынған адам екен. Бабтың келімін алған Мұхаммед (с.ғ.с) Алланың қалауымен аманатын осы кісіге берді. Содан көп жыл өткен соң иен далада келе жатқан Арыстан баба жеті жасар бала: «Ата, аманатымды беріңіз» дейді. Сол бала Қожа Ахмет екен. Бұдан шығатын түйінді халықтың өзі айтады. Қожа Ахмет Мұхаммедтің (с.ғ.с) ісін жалғастырушы болса, Арыстан баб – оларды байланыстырушы деген ұғым көпшілік санасына орныққан.

«Жұрт жыр қып айтатын аңыздың тарихта түрлі нұсқасы бар. Қиссаға құмар көпшіліктің көкейінде бұл сайран тұр. Қожа Ахмет Яссауи жайлы тарихи дерек те жетерлік. Алайда ұстазы Арыстан баб турасында мәліметтер көп емес. Біз көбіне ел арасында тараған әнанаға сүйенеміз. Мәселен, оның жеті жайы жайлы айтылатын әңгіме бар. Арыстан баб өмірден өткенде оның мәйітін жер-жерден жиналғандар өз еліне алып кетпекке талас жүреді. Ақыры бір мәміле болмаған сынайлы. Құдайдың күдіретімен мәйіт жеті бірдей мүрдеге айналыпты. Міне, сол жеті мүрденің екеуі Қазақстан жерінде екен.

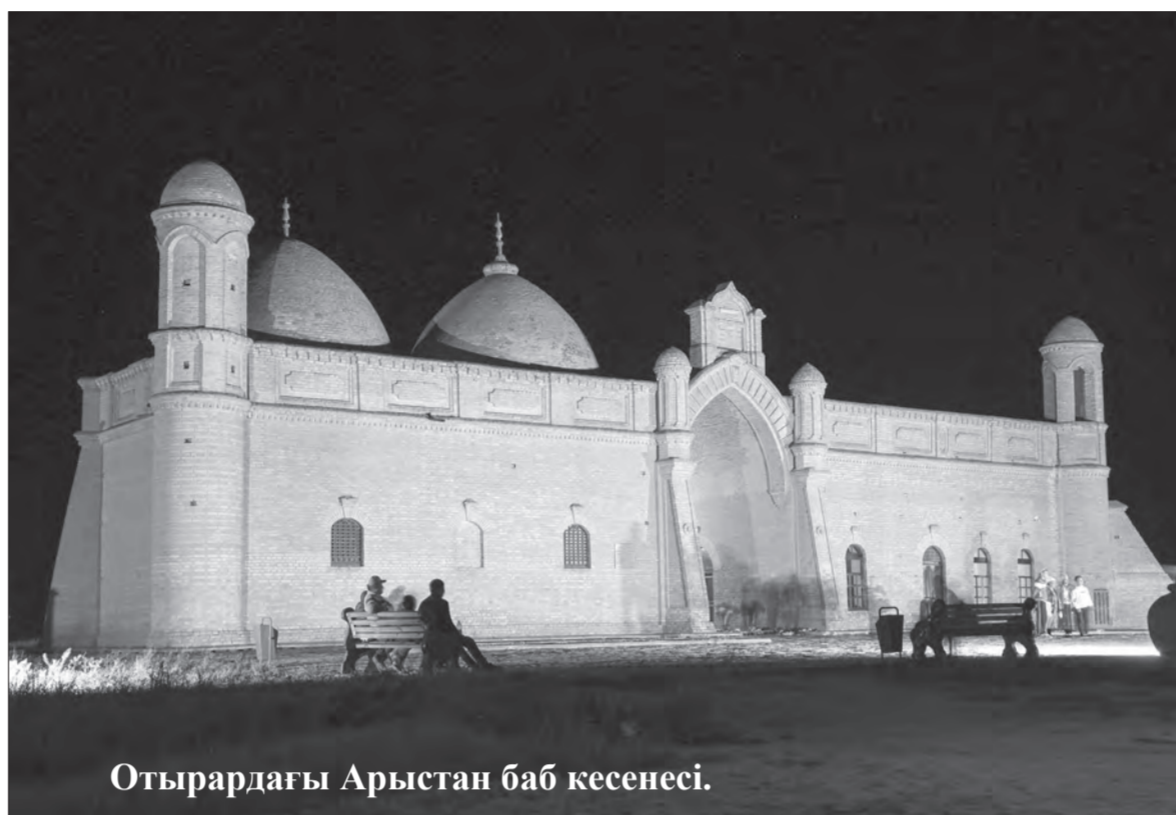
– Аңыз бойынша, әулиенің жер жүзінде жеті жайы болса, соның екеуі осы Қазақстанда. Аралдың Ақирекінде жатқан әулиенің орнын да жергілікті жұрт қатты әспеттейді. Біреуі Қырғызстанның Жалалабад қаласында, Иранда екі жайы бар. Мекке-Мәдинада бір мазары болса, сосын Израильдің Тель-Авив қаласынан елу шақырым жерде бабаның осындай қасиетті орны кездеседі, – дейді жолсапарға бірге шыққан белгілі ғалым, әдебиеттанушы Серікбай Қосанов.

Отырардан не көрдік?

Арыстан баб кесенесі Түркістан облысындағы Отырар ауданында, атақты компо-

зитор Шәмші туған Шәуілдірге жақын орналасқан екен. Бұл кесене XI ғасырда өмір сүрген діни көрікел Арыстан баб бейітінің үстіне салыныпты. Біз көрген Түркістан жеріндегі бабтың кесенесі кітапхана, намаз бөлмесі, тілеухана, азан шақыратын мұнара сияқты жеке бөлмелерден құралған. Әулиенің жанында өзіне шексіз қызмет еткен шәкірттері жерленіпті.

– Бұл кісінің екі сахабасы болған. Оң жағында Лашын

Отырардағы Арыстан баб кесенесі.

Ақиректегі Арыстан баб қорымы.

баб, сол жағында Қарға баб жатыр. Ал одан берірек жерленген Шерімбет Әззер деген бабамыз бұл жерде имам болған. Мұнан өзге Құрбан ата мен қазақ руханиятына еңбегі сіңген, Түркістандағы тайқазанды Ресейден алдырған атақты Өзбекәлі Жәнібековтің мазары да осында. Сонымен қатар, 2016 жылы Шам шахарында жатқан (қазіргі Сирия) атақты ғалым Әбу Насыр әл-Фараби мен Мысырды билеген қазақ Сұлтан Бейбарыстың басынан топырақ келініп, осында қойылды, – дейді Арыстан баб кесенесінің шырақшысы Шоқан Уәлиханов.

Бір қуанарлығы, баба кесенесіне келушілер легі толассыз екені көзге көрініп-ақ тұр. Зәулім мешіт пен түрлі қонақжай, сырттан келгендерге дайын асхана, мұның барлығы жол бойы тізбектей орналасқан. Әрине, барлығы тегін емес. Мұнда еміне шипа іздеген де, өзіне нұрлы жол тілеген де, саби үніне зар болғандар да, тіпті, күннен қорғар теплегі мен жылтырақ көзілдірігін таққан ұлты бөлек, өзге діндегі туристер де қаптап жүр. Бұның бәрі сол жол бойында, жоғарыда айтқан қонақ үй мен дәмханалардың саудасын әбден қыздырып тұр.

Өз басым, жол бойы осы онтүстік өңірдегі киелі бабалар

басына келушілердің неге басымы екеніне жауап та іздедім. Ең бастысы, мұндағы әр тарихи орынға инфрақұрылым жағынан көп жағдай жасалған. Су да, газ да, жол да жетіп тұр. Жарық көзі барлық жерге тартылыпты. Самсаған кәсіпкер сізге қажеттінің бәрін осында орналастырыпты. Тек, сіз аруақ жолына іштей дұғанызды тілеп келе бересіз. Тіпті, құрбандыққа шалар малды осыннан таба-сыз. Айттып отырғанымдай, көп дүкен мен дәмхана сізді осылай қарсы алады. Өз елімізден де, сырт мемлекеттен де келетін туристердің осы аймаққа жиі соғатыны да осы.

Ақиректегі Арыстан бабтың жайы қалай?

Хош, біз бұдан бөлек Түркістан қаласындағы Қожа Ахмет Яссауи кесенесіне соғып, ежелгі қала Сауран мен Сығанаққа да аялдадық. Бұдан бөлек, Шилелде орналасқан үлкен зиярат кешеніндегі бабалар рухына құран бағыштадық. Мұнда қазақтың жеті әулиесі, сөзге шешен датқалары, батыр-

лары жатыр. Экспедиция барысында осы әулиелер мекеніне де бас сұғып, бабалар рухына тағзым еттік. Бұл жайлы алда тарата жазамыз. Ендігі сөзді Аралдың Ақбай ауылына жақын орналасқан Арыстан бабтың тағы бір жайына бұрсақ.

«Онда барсаңыз, сізге ең алдымен Ақбай ауылының дәл іргесінен көлбеуден Ақирек тауы көрінер еді. Ақирек десе дегендей-ақ, ауыл сыртын иректеле орныққан. Осы тауда Арыстан бабтың бір жайы бар дегеніңізге көп адам анық сене бермейді. Себебі, насихатталуы тым аз. Көнекөздер бұл тоңирек бұрын теңіздің орны дейді. Айтпақшы, Түркістан облысынан кейінгі сапар осы Аралға қарай жалғасқан еді. Халық білетін аңызда айтылғандай, мүрде арқан түйенің шөккен тұсына біз де бардық. Арыстан бабтың мәңгілік мекені бір кездері теңіз толықны ұрған Ақиректің бір төбесіне салыныпты.

Мұндағы әулиенің басы қарапайым ақ таспен қоршалыпты. Қорым басында бабаның төрт

– 1962 жылы шешеме еріп осында келгенім бар. Шешем бала тұрақтамай, 10 баладан кейін осы баба басына түнеп, сұрап алған ұл мен едім. Атымды да Жайық қойсын деп аян берген де осы баба. Ол кезде бейіті тізеден ғана келетін осы таудың ақ тасымен қоршалған, үсті сексеуілмен жабылған. Ақтобенің Темір ауданынан бір молда келіп, 1976 жылы бейіт басын көтеріпті. Бұл жерде Кішкененің Құрманайынан үш шырақшы, Әйдәрбектің Алтынбайынан үш шырақшы болған. 1997 жылы ауыл ақсақалдарының қолқасымен осында келдім. Бұл аманатты атқару үшін Қызылордадағы «Айтбай» мешітінен арнайы діни дәріс алып қайттым, – дейді шырақшы Жайық ағамыз.

Иә, қазақ әулие-әнбиелердің, батыр тұлғалардың бейітін ешқашан қараусыз қалдырмағаны рас. Киелі жер деп қастерлеп, басына шырақшы сайлаған. Тіпті, бұл ертеде мемлекеттік деңгейдегі мәселе де болыпты. Мысалы, Сырдың бойында Шірік-Рабат деген шаһар бар. Кейін археологтар қайта қорытынды жасап, бұл қала емес, ескі қорымдардың орны деген тұжырымға келді. Енді қараңыз. Әлгі қорымдардың сырты бірнеше айнала қорғандармен қоршалған екен. Тіпті, арнайы қаруланған әскерлер тұратын орындары бар болып шығады. Бүгінгі бекініс не үшін қажет болды? Археологтардың түсіндіруінше, ежелгі сактар балаларының бейітін жаудың талқандауын өздеріне намыс санаған.

Байқасаңыз, бабалардың мәңгілік мекенін қастерлеу ұғымының жібі үзілмей бүгінге дейін жету сырының бір ұшығы осында. Бүгінгі бет сипамай бейіт жанынан өтпейтін қазақтың әдеті, ата-баба аруағына деген құрметі сан жылдар өтсе де санада тұр. Ал шырақшыларды сол өткен мен бүгіннің арасындағы рухани байланыстың дәнекері деп те айтсақ артық етпес.

мақтаумен «арыстаным», «бабым» деп арқасынан қағыпты деген де әңгіме бар. Арыстан баб аталуының бір тарихы да осы болса керек. Ал қазіргі күні ғалымдар пікірі де екіұдай болып отыр. Тіпті, Салман әл-Фарси мен Арыстан бабтың екеуі екі бөлек тұлға деп қарастыратындар да бар.

«Байқасаңыз, жоғарыда айтқан аңыз бен шырақшының сөзі де бір-біріне ұқсас. Ұқсамайтыны басқа. Отырарда көрген баба кесенесі басындағыдай келушілер жерілік. Қыс айларында сирейтіні болмаса, жаны қысығанда әулиелен медет сұрап келетін пенделерден бөлек, ислам дініне мойынұсынған мұсылман атаулының қарасы мұнда да мол. Көзбен көрген тағы бір нәрсе, «Батыс Қытай-Батыс Еуропа» жолына он шақырым ғана қашықтықта жатқан қасиетті жерге барар жолға көңіл шіркіннің қоныс алған рас. Адам түгілі, көліктің жоғары қарай өрлеуі қиын. Бұл – бір. Екіншіден, Ақбай ауылына жақын орналасқан баба қорымының басына бүгінге дейін электр жарығы таратылмапты. Айтпақшы, баба басындағы түнеуханалардың көбіне жергілікті жұрт асарлапты тұрғызғаны және бар. Жергілікті жұрт бабаның мейір-шапағатын тисін деген себеппен киізін басып, төріне іліп, көрсе-төсегін қалындау етіп төсеп, келушілер пайдаланатын ыдыс-аяғына дейін молынан қойыпты. Мұндағы қиындық ауыз судың тапшылығы. Демеушілер мен қайырымды жандардың қолғабысымен қолдан құйылған тас құдыққа су кейде жетіп, кейде жетпей жататыны көпшіліктің тауын шағатын мәселе.

Сөз соңы

Шынында, осындай жетіспеушілік болғанымен, қасиетті жерге барар адам қарасы көп екенін жана да айтып өткенбіз. Әдетте, зиярат етуге ниет еткен азаматтар рухани астанамыз – Түркістанға жақын орналасқан Отырар төріндегі Арыстан баб кесенесіне арнайы ат басын тіреуге тырысатыны рас. Әрі ондағы арасы жиі шоғырланған киелі орынның көптігі де себеп шығар. Бірақ, жергілікті жұрт Ақиректе жатқан Арыстан баб жайлы аңыздың түпкі негізіне сеніп келеді. Біз көргеніміз бен түйгенімізді саралай келе, баба жатыр деген сенімдегі қос мекеннің ахуалын қаз-қалпына беруге тырыстық. Енді осынау киелі мекенді гүлдендіріп, туризмнің дамуына дем беруге болмаса па?! Бұл Елбасы көтерген рухани жаңғыруға үн қосатын игілік, шын мәнінде.

«Түйін. Бұған дейін атқарылған жұмысты да жоққа шығара алмаймыз. Біздің ежелгі кесенелер мен көне қалалар орны өзгелер тамсанатын Рим, Мысыр, Қытай өркениеттерімен ықпалдаспай, шешірілі тарихтан сыр шерте алатыны анық. Барлық құнды жәдігер мемлекет бақылауына өтіп, қамқорлыққа алынды. Бұны ұлт мұрасына адалдық танытып, көне тарихымызды жаңғыртуда атқарылған көптеген нәтижелі істің арқасы деп білеміз. Ал Арал топырағына табиғи тие бере дәл алдыңнан көрінер Арыстан баб әулиенің кесенесі мен жан-жағын көркейтуді тиісті орындар назарға алса, мұндағы ат басын тіретін ағайынның қарасы тіпті көбейді деген сенім зор.

Қызылорда-Түркістан-Отырар-Арал-Қызылорда. Суреттерді түсірген Нұрболат НҮРЖАУБАЙ.

ҚЫЗЫЛОРДА ОБЛЫСЫН ӘЛЕУМЕТТІК-ЭКОНОМИКАЛЫҚ ДАМУДЫҢ

ӨНЕРКӘСІП

«БАЙҚОҢЫР» АРНАЙЫ ЭКОНОМИКАЛЫҚ АЙМАҒЫН ҚҰРУ

ИНФРАҚҰРЫЛЫМ

- «Крайний» әуежайы және «Юбилейный» әуеайлағы
- «Магистраль» т/ж
- «Батыс Еуропа - Батыс Қытай» автожолы

Ғарыштық туризм

- Қонақ үй кешендері
- Имитациялық ойын-сауық орталықтары, тұражайлар

Ғарыш өнеркәсібі

- Ғарыш кемелерінің құрамдас бөліктерін және басқа да өнім шығаруға бағытталған өндірістер құру
- Ғарыш портының жобасын әзірлеу және іске асыру, халықаралық консорциум құру

ИНЖЕНЕРЛІК - КОММУНИКАЦИЯЛЫҚ ИНФРАҚҰРЫЛЫМДЫ ДАМУ

Электрмен жабдықтау

9,7
шақырым

Сумен жабдықтау және су бұру

24,2
шақырым

Жылумен жабдықтау

2,4
шақырым

Газбен жабдықтау

1,6
шақырым

Барлығы: 37,9 шақырым инженерлік желілер

АГРОӨНЕРКӘСІП КЕШЕНІ

АУЫЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫ ДАҚЫЛДАРЫНЫҢ АЛҚАБЫН ӨРТАРАПТАНДЫРУ, мың га

20 мың га

7,2 мың га

60,7 мың га

78 мың га

Майлы дақылдар

Мал азықтық дақылдар

ЖҮЗЕГЕ АСЫРЫЛЫП ЖАТҚАН ЖОБАЛАР

Қызылорда қаласында қуаты 5 мың тонналық ет комбинатының құрылысы

Қызылорда облысында ет бағытындағы заманауи құс фабрикасының құрылысы

Қызанақ өсіру және қызанақ концентратын шығару бойынша өндірісін ұйымдастыру

КҮТІЛЕТІН НӘТИЖЕЛЕР: Ауыл шаруашылығында еңбек өнімділігі 2,5 есеге, өңделген ауыл шаруашылығы өнімінің экспорты – 2,5 есеге артады

ТҰРҒЫН ҮЙ-КОММУНАЛДЫҚ ШАРУАШЫЛЫҒЫ

СУМЕН ЖАБДЫҚТАУ ЖӘНЕ СУ БҰРУ

2019-2022 жылдары сумен жабдықтауға 28 млрд. теңге бөлінеді

Облыстың 15 елді мекенінің және Байқоңыр қаласының сумен жабдықтау жүйелері жақсарады

2022 жылға халықты орталықтандырылған сумен жабдықтау 100 пайызға жеткізіледі

КӘСІПКЕРЛІКТІ ДАМУ

МЕМЛЕКЕТТІК ҚАРЖЫЛАЙ ҚОЛДАУ АРҚЫЛЫ БИЗНЕС ОРТАНЫ ДАМУ

Ағымдағы жағдай

Айналымы 2 млн. теңгеден асатын субъектілердің саны

10 758 бірлік

Шағын және орта бизнестің жұмыс жасап тұрған субъектілері үлесі

85,8%

Шағын және орта бизнеспен шығарылған өнім көлемі

368,276 млрд. теңге

Шағын және орта бизнесте жұмыспен қамтылғандар саны

93 040 адам

Жалпы Өңірлік Өнімдегі шағын және орта бизнестің үлесі

14,4 %

2022 жылға нәтиже

Айналымы 2 млн. теңгеден асатын субъектілердің саны

12 000 бірлік

Шағын және орта бизнестің жұмыс жасап тұрған субъектілері үлесі

93,4%

Шағын және орта бизнеспен шығарылған өнім көлемі

398 млрд. теңге

Шағын және орта бизнесте жұмыспен қамтылғандар саны

қосымша 3 мың адам

Жалпы Өңірлік Өнімдегі шағын және орта бизнестің үлесі

30 %

МЕМЛЕКЕТТІК ҚОЛДАУ

ТҰРҒЫН ҮЙ-КОММУНАЛДЫҚ ШАРУАШЫЛЫҒЫ

ГАЗБЕН ЖАБДЫҚТАУ

2019-2022 жылдары елді мекендерді газдандыруға 22,8 млрд. теңге бөлінеді

Облыстың 3 аудан орталығы және 7 тірек елді мекені (1 кезең) немесе 85 мыңнан астам адам табиғи газбен қамтамасыз етіледі

64%

2019 жыл

➔

70%

2022 жыл

Табиғи газға қол жеткізген халықтың үлесі 64%-дан 70%-ға артады

КӨЛІК ИНФРАҚҰРЫЛЫМЫ

Жергілікті маңыздағы жолдар ұзындығы, шақырым

Қарағанды	6 071
Ақтөбе	5 064
Қызылорда	2 435

Қанағаттанарлық жағдайдағы жергілікті маңыздағы жолдар, %

63,5 % (ҚР-68%)

72 %

206,9 шқ.

(1546,3 шқ.) (1753,3 шқ.)

2018 ж. 2022 ж.

КҮТІЛЕТІН НӘТИЖЕ

1 753,3 шақырымды жөндеу, жақсы және қанағаттанарлық жағдайдағы автожолдардың үлесін 72%-ға жеткізу

ТҰРҒЫН ҮЙ-КОММУНАЛДЫҚ ШАРУАШЫЛЫҒЫ

Қызылорда қаласындағы ЖЭО-ын жаңғырту және кеңейту

- СТАНЦИЯ 50 ЖЫЛДАН АСТАМ ПАЙДАЛАНЫЛУДА
- Жабдықтардың тозығы жеткен және пайдалы әсер коэффициенті төмен - 28%
- ЖЫЛУ ТАПШЫЛЫҒЫ
- САҒАТЫНА 100 Гкал ҚҰРАЙДЫ
- ЭЛЕКТР ТАПШЫЛЫҒЫ
- 100 МВт ҚҰРАЙДЫ

- Жылу энергиясын өндіруге арналған резервтегі қазандықтың болмауы
- Елдің оңтүстігінде электр энергиясының маневрлік қуаттарының жеткіліксіздігі
- Қызылорда қаласындағы жылу қуаты сағатына 300 Гкал болатын және 100 МВт электр энергиясын өндіретін Қызылорда ЖЭО-ын жаңғырту және кеңейту қажет.

2019-2022 ЖЫЛДАРҒА АРНАЛҒАН КЕШЕНДІ ЖОСПАРЫ ТУРАЛЫ

ТҰРҒЫН ҮЙ ҚҰРЫЛЫСЫ

2019-2022 жылдарға тұрғын үй құрылысына 32,5 млрд. теңге бөлінеді

	мың.кв.м	пәтер	млрд.тг.
Жалға берілетін тұрғын үй	171,7	2 920	25,1
Халықтың әлеуметтік осал топтары үшін	68,7	1 205	9,1
Көп балалы отбасылар үшін	103,0	1 715	16,0
Несиелік тұрғын үй	37,2	590	7,4

208,9 мың. м²
3 510 пәтер

3 510 отбасы
өз тұрғын үй жағдайларын (шамамен 17 мың адам) жақсартады

ЭКОЛОГИЯ ЖӘНЕ ТАБИҒАТТЫ ПАЙДАЛАНУ

КӨКАРАЛ БӨГЕТІН САҚТАУ ЖӘНЕ СЫРДАРИЯ ӨЗЕНІНІҢ САФАСЫН ҚАЛПЫНА КЕЛТІРУ

Көкарал бөгеті 13 км

Күтілетін нәтижелер:

- Көкарал бөгетін күшейту;
- су айналымын қалпына келтіру;
- судың тұздану деңгейін төмендету;
- Үлкен Арал теңізіне балықтың кетуін қысқарту;
- САРАТС-2 жобасын одан әрі іске асыру.

ХАЛЫҚТЫ ӘЛЕУМЕТТІК ҚОРҒАУ ЖӘНЕ ДЕНСАУЛЫҚ САҚТАУ

1. Аурулар тізімінде бірінші орынды тыныс алу жолдары аурулары алады, оған қоса бронх демікпесі ауруы өсуде, әсіресе балаларда.
2. Ас қорыту органдары аурулары орташа республикалық көрсеткіштен жоғары болып алдыңғы орынға шығуда, оған қоса өт-тас ауруларының және холециститтің өсуі байқалуда.
3. Облыста эндокриндік жүйелер аурулары, тамақтанудың бұзылуы және зат алмасуының бұзылуы орташа республикалық көрсеткіштен жоғары.
4. Облыста қан және қан үю органдарының ауруы орташа республикалық көрсеткіштен жоғары.

Қазалы ауданының Әйтеке би кентінде Орталық аудандық аурухана жанынан аудандық емхана құрылысын салу

Мемлекеттік-жекеменшік әріптестігі шеңберінде «Қызылорда қаласында 500 төсектік көпбейінді облыстық аурухана құрылысын салу»

Қызылорда қаласында донация жоспары жылына 7000 облыстық қан орталығының құрылысын салу

Аталған іс-шараларды жүзеге асыру 2030 жылға орташа өмір сүру ұзақтығын 73,9 жасқа дейін арттыруға мүмкіндік береді

ЭКОЛОГИЯ ЖӘНЕ ТАБИҒАТТЫ ПАЙДАЛАНУ

ӨТКЕН ҒАСЫРДЫҢ 50-ШІ ЖЫЛДАРЫ САЛЫНҒАН ҚЫЗЫЛОРДА СУ ТОРАБЫ

апатты жағдайда тұр автокөлік қозғалысына ТЫЙЫМ САЛЫНҒАН

ҚИРАУ КЕЗІНДЕГІ ҚАТЕРЛЕР

- 110** мың.га СУАРМАЛЫ ЖЕРЛЕРДІ СУМЕН ЖАБДЫҚТАУДЫҢ БҰЗЫЛУЫ
- 250** мың.га СУАРМАЛЫ ЖАЙЫЛМАДАРДЫ ЖӘНЕ ШАБЫНДЫҚТАРДЫ СУМЕН ЖАБДЫҚТАУДЫҢ БҰЗЫЛУЫ
- 38** елді мекен ЕЛДІ МЕКЕНДЕРДІ СУ БАСУ

СПОРТ

5 денешынықтыру-сауықтыру кешенінің құрылыстары дене шынықтыру және спортпен шұғылданатын азаматтардың үлесін 32 пайызға жеткізуге мүмкіндік береді (Қармақшы ауданының Жосалы кентінде, Ақай елді мекенінде, Жалағаш, Шиелі, Тасбөгет кенттерінде)

СУ ТАСҚЫНЫНА ҚАРСЫ ІС-ШАРАЛАР

Су тасқынына қарсы 12 іс-шараны жүзеге асыру жалпы саны 265 мың адамды құрайтын облыстың 38 елді мекенін тасқын судан қорғап, су көлемін қауіпсіз өткізуді жақсартады (Арал, Қазалы, Қармақшы, Жалағаш, Сырдария, Шиелі аудандары және Қызылорда қаласы)

ЭКОЛОГИЯ ЖӘНЕ ТАБИҒАТТЫ ПАЙДАЛАНУ

«Күміскеткен» және «Қараөзек» су қоймаларының құрылысы туралы

3 млрд. текше метр суды шоғырландыратын **6** жұзеге асыру жоспарлануда

3 млрд. текше метр суды шоғырландыратын «Күміскеткен» су қоймасының құрылысы

1,5 млрд. текше метр суды шоғырландыратын «Қараөзек» су қоймасының құрылысы

Жиыны: Жыл сайын 3-4 млрд. текше метр тасқын суларды шоғырландыруға мүмкіндік береді

КҮТІЛЕТІН НӘТИЖЕЛЕР

2022 жылы 2018 жылмен салыстырғанда (4 жылда) Жалпы Өңірлік Өнімнің өсу қарқыны 2 трн. 062 млрд. теңгеге дейін артады.
Жалпы Өңірлік Өнім құрылымында шағын және орта бизнес үлесі 2 жыл ішінде (2019-2020 жж.) - 20%-ға дейін, ал 2022 жылдың қорытындысымен 30%-ға дейін артады.

2022 жылдың қорытындысымен 2018 жылға қарағанда (4 жылда) ауыл шаруашылығында еңбек өнімділігі 2,5 есеге, өңделген ауыл шаруашылығы өнімінің экспорты - 2,5 есеге артады.
2022 жылдың қорытындысымен 2018 жылға қарағанда (4 жылда) ауыл шаруашылығындағы автожолдардың деңгейі 72%-ға жеткізіледі (2018 жыл - 63,5%).
Қызылорда облысының барлық 7 аудан орталықтары газдандырылады.
Жалпы адам саны 91 мыңнан асатын 32 ауылдық елді мекендер сапалы ауыз сумен қамтамасыз етіледі.
Жылу желілерінің тозу деңгейі 42%-дан 36,6%-ға дейін төмендейді.

Денсаулық сақтау нысандарының құрылысы кәсіби, мамандандырылған медициналық көмек көрсетудің қолжетімділігін, тиімділігін және сапасын арттыруға, халық денсаулығын жақсартуға мүмкіндік беріп, тууды арттыруды, өлім-жітімді азайтуды қамтамасыз етеді.
2030 жылға орташа өмір сүру ұзақтығы 73,9 жасқа дейін артады (2018ж. - 72,6 жас).

Дене шынықтыру және спортпен шұғылданатын азаматтарды қамту 32 пайызға жеткізіледі (2018 ж. - 28,3%).

Жалпы саны 265 мың адамды құрайтын облыстың 38 елді мекенін тасқын судан қорғаулы қамтамасыз етіліп, су көлемін қауіпсіз өткізу жақсарады.

АТАЛҒАН ШАРАЛАР 10 000 ЖАҢА ЖҰМЫС ОРЫНДАРЫН ҚҰРУҒА МҮМКІНДІК БЕРЕДІ

Әнім сенсің, туған жер!

Ол теңіз ортасындағы Уялы аралында, бір кездері көкжал толқындар жан-жағынан асыға жететін, асыға жететін де ару жағаға жеткендеріне шаттана аспанға ақ көбік ататын күт мекенде, аймакқа құс базары ретінде танылған, құстың неше атасы ұрпақ өрбететін қасиетті Уялы ауылында, аты аңызға айналған балықшылар мекенінде өмірге келген болатын.

Адамзат тарихындағы аса бір қаңқайлы соғыстың – II жер-жаһандық соғыстың біткеніне бес жыл толып, ел енді ғана еңсесін тіктей бастаған кез болатын. Жұмыста жүрген екеге «Әйелің қошқардай ұл тапты!» деген сүйінші хабармен бірге «Сәбидің атын өзі қойсын», – деген сәлемдеме қабағ жеткен еді, 12 мамыр күні. Қуаныштан есі шығып кеткен әке: «Қошқардай» дей ме?» дегенді қайталай беріпті. Сүйінші беріліпті, хабаршы дуылдаған көп адамның ішінен оның қайталап айтып отырған сөзін жөнді ұға алмай, «Аға! Баланың атын – Аққошқар қоймын дейсің бе?», – десе ол: «Иә, солай болсын. Құлдай аузына салған шығар» – деген көрінді.

Ее... ол да бір заман екен. Болашақ сазгер-ұстаз Аққошқар Сералиевтің балалық шағы өз тұстастары сияқты қаражоңқа қоныр тіршілік асында өтті. Қосшегендегі төртжылдық мектепті бітірген жылы Муратбай ағайлары зейнетке шықты, бұлардың әрқайсысына бір-бір дана «Халық мұғалімі» журналынан беріп тұрды: «Сендер бастауыш мектепті бітіргендер. Бұрынғы кезде бұл жетпауыр білім болатын. Ал, білім деген ұшан-теңіз сынды, соны түсінген, қиындығына төзе алған ғана еліміздің адал азаматы болып шығады. Сендер біздің болашағымызсыңдар, осыны есте ұстаңдар», – деген еді.

Жазғы қаниқула ештеп домбыра шерте бастады. Үй төрінде аралдықтар түрікпен домбыра атандырған мойны ұзын домбыра ілулі тұрғанмен, әкесі оны ұстауына тыйым салған болатын. Оның да себебі бар екен, балалық құмарлық деген маза бере ме, әкесінен бірде сұрағанында «Балам, теңіз жағалай отырған елде небір керемет домбырашылар болды, ой, несін айтасың, дүлдүлдер еді ғой олар шашасына шаң жұкпайтын, көбі кешегі бір кезде ұсталып кетті. Мені Пінрімбет атты балам көрегер көз керек сымбатты, сері жігіт болып өсіп

еді. Жыр да айтатын, күй тартуы тіпті ғаламат болатын, ал он салғаны ерекше бөлек еді. Сонау жылдары біздер бірнеше жыл түрікпендер арасын паналалдық, заман солай болды ғой. Сол елде оған тең келетін өнерпаз жоқ еді. Көз өтіп, он жетіге толар-толмасында өмірден озды. Айналайын, көзге түсіп, елден озбай-ақ қой, аманлығын жақсы. Домбырашылық бізге жаға қоймайды», – деген болатын. Бірақ, баланың аты – бала емес пе, әке ауылда жоқ кезде домбыраны үйден алып кетіп, құмның арасына барып тартып жүріп, үйреніп алды, даусын қосып, ыңылдап ән айтып та көрді.

Бесінші, алтыншы сыныпты Уялыда оқыған ол мектептегі көркемөнерпаздар ұжымының мүшесі болды, ауданға белгілі орденді балықшы Қанап ағасының үйінде жатып оқыды. Ол бұл кезде біраз есейіп қалған болатын, демалыс күндері балықшыларға еріп, теңізге де шығып жүрді. Уялы аралының теңіз бетіндегі мүйісінде орналасқан Көкеріп (бір заманда сол шамшырақты жағып тұрушы Кукарев деген кісінің атымен аталып келе керек) маягына, түнде оның жарқ-жүрк еткен өткір сәулесіне қызға қарайтын, Уялыдағылар сол кезде әңгімелер еді: «Е...Қайыра, шығар қарақалпақтан келе жатқан», – деп, не: «Өй, ерің! Насрадинге күн-түнін бірдей ғой, гүрлідетіп келе жатқан сол бұлар», – деп. Бір қызығы – сол айтқандары дәл келіп жататын, бұл болса «Үлкендер қалай дәл табады» – деп таңқалатын. Кейін есейген білді ғой даланың да, теңіздің де хабары телефон, сымсыз-ақ тез жетіп жататынын.

Уялы территориялық жағынан Арал ауданына қарағанмен Қазалыға жақын тұста, содан бұлар теңіз тартылған кезде Көкарал, Уялыдан көшкен көп ел Қазалы ауданына қарай көш басып бұрған болатын, бұлар да солардың сапында болды. Қазалы ауданынан Қызылқұл кеншіары ұйымдастырылды да, ол жетініші, сегізінші сыныпты осыман оқыды. Сабаққа ынталылығымен қатар, домбыра десе иткен асын жерге қоятын ол күйтабақтардан күй үйреніп, біршама тосеіліп қалды, мұны байқаған Сонау ағайы біраз күйлерді үйретіп, кеншар орталығында, малшылар арасында өтетін мерекелердегі концерттерге қатыстыра бастады.

Сегізжылдық мектепті бітіргесін енді Қазалыдағы Қ.Сәтбаев атындағы орта мектепке оқуына тура келді. 9 «к» сыныбында оқитын мұның домбырашылығы лезде мектепке белгілі болды. Бірде сынып жетекшісі Ақдәрі апай мектеп директоры Әбілқасым Маханов ағайдың шақырып жатқа-

лып еңбек етеді де, 1982-1986 жылдары Н.Гоголь атындағы Қызылорда пединститутының «Бастауыш оқытуда педагогикасы мен әдістемесі» кафедрасында лаборант болып еңбек етеді. 1986-1988 жылдары М.Мәметова атындағы қыздар педагогикалық училищесінде ұстаздық еткен ол 1988 жылы өзі бұрын лаборант болып қызмет атқарған кафедрала оқытушылық қызметке келеді.

Оның «Университет жастарының әні», «Үстаз туралы әні», «Астанам, менің Астанам», «Менің республикам», «Гүлдене бер, Қызылорда!», «Ел мақтан» және т.б. әндері Сыр әндері атты ұлы теңізге қосылған үлес екеніне дау жоқ.

«Балдәурен», «Қос қарлығаш» атты әндер жинағы жарық көрген ұстаз-сазгер жас өнерпаздар шыңдалуына, шығармашылық өсуіне ерекше назар аударды. Жыл сайынғы түрлі ән байқауларына студенттерін қатыстырып, бағыттап отыруы нәтижесінде Жасұлан Жарменов, Айнұр Насырова және т.б. студенттер республикалық, аймақтық оншілер байқауында жүлделі орындарды иеленіп, үлкен өнер айдынына шықты.

Сазгер-ұстаз өткен жылы университет ұжымы алдында шығармашылық есеп беріп, қала орталығына ән мамырлапқан әлемі кеш өтті. Университет басшылығының қолдау көрсетуімен өткен кеште өнер сүйер қауым ұстаз-сазгерге осындай кездесу-кештерді қала мәлекет аудандары мен аудан орталықтарында өткізуі жайлы ұсыныстар жасалды. Бұл енді келешектің шаруасы ғой, дегенмен Елбасы Н.Ә. Назарбаев осы жылды «Жастар жылы» деп жариялаған тұста осындай тәлімдік шараның артық болмасы да ақиқат ғой.

Республикалық әндер байқауында бірнеше рет жүлде алған, «Сыр әуендері» композиторлар байқауының жеңімпазы (1 орын иегері), ардагер-ұстаз, сазгер Аққошқар Сералиев: «Мен үшін туған жер, атамекеннен қасиетті ешнәрсө жоқ. Өмірім туған жерде өтті, осы Сыр бойында еңбек еттім, ұрпақ өсірдім. Өлі де еңбек ете беремін, жас буынға білгенімді үйретсе беремін, себебі, ұрпақ үшін күрес – өмір үшін күрес емес пе?! Менің өңірім де, еңбегім де саған арналды, туған жер», – дейді. Иә, сазгер-ұстаз А. Сералиевтің әлі де талай туған жер туралы әндері өмірге келеріне шүбә жоқ.

**Алдажар ӘБІЛЛОВ,
ҚР Журналистер одағының мүшесі, Халықаралық ақпараттандыру академиясының академигі.**

Хабарламалар

«ПетроҚазакстан Құмкөл Ресорсиз» АҚ 2007 жылғы 9 қаңтардағы №212-III Қазакстан Республикасының Экология кодексінің 57-бабының талаптарына сәйкес (19-18-01) «Оңтүстік-Батыс Қарабұлақ кенішінде мұнай жинау жүйесі. №11, 50, 51, 69, 70, 75 ұңғымасынан аралық құбырлар тарту» жұмыс жобасы жөніндегі құжаттаманың мемлекеттік экологиялық сараптамаға жолданғандығы жайлы хабарлайды.

Барлық мүдделі азаматтар мен қоғамдық бірлестіктерге мемлекеттік сараптамадан өткізу кезінде өздерінің ой-пікірлерін білдіру мүмкіндігі беріледі.

Анықтама алу телефоны: 8(7242) 29-91-92.

«ПетроҚазакстан Құмкөл Ресорсиз» АҚ 2007 жылғы 9 қаңтардағы №212-III Қазакстан Республикасының Экология кодексінің 57-бабының талаптарына сәйкес (19-18-03) «Оңтүстік-Батыс Қарабұлақ кенішінде №11, 50, 51, 69, 70, 75 ұңғымаларына баратын кірме автожолдар тарту» жұмыс жобасы жөніндегі құжаттаманың мемлекеттік экологиялық сараптамаға жолданғандығы жайлы хабарлайды.

Барлық мүдделі азаматтар мен қоғамдық бірлестіктерге мемлекеттік сараптамадан өткізу кезінде өздерінің ой-пікірлерін білдіру мүмкіндігі беріледі.

Анықтама алу телефоны: 8(7242) 29-91-92.

«ПетроҚазакстан Құмкөл Ресорсиз» АҚ 2007 жылғы 9 қаңтардағы №212-III Қазакстан Республикасының Экология кодексінің 57-бабының талаптарына сәйкес (19-08-03) «Қарабұлақ кенішінде №20, 21, 22, 39, 41, 47 ұңғымаларына баратын кірме автожолдар тарту» жұмыс жобасы жөніндегі құжаттаманың мемлекеттік экологиялық сараптамаға жолданғандығы жайлы хабарлайды.

Барлық мүдделі азаматтар мен қоғамдық бірлестіктерге мемлекеттік сараптамадан өткізу кезінде өздерінің ой-пікірлерін білдіру мүмкіндігі беріледі.

Анықтама алу телефоны: 8(7242) 29-91-92.

«ПетроҚазакстан Құмкөл Ресорсиз» АҚ 2007 жылғы 9 қаңтардағы №212-III Қазакстан Республикасының Экология кодексінің 57-бабының талаптарына сәйкес (19-13-03) «Қараванчи кенішінде №40, 41 ұңғымаларына баратын кірме автожолдар тарту» жұмыс жобасы жөніндегі құжаттаманың мемлекеттік экологиялық сараптамаға жолданғандығы жайлы хабарлайды.

Барлық мүдделі азаматтар мен қоғамдық бірлестіктерге мемлекеттік сараптамадан өткізу кезінде өздерінің ой-пікірлерін білдіру мүмкіндігі беріледі.

Анықтама алу телефоны: 8(7242) 29-91-92.

беріледі. **Анықтама алу телефоны: 8(7242) 29-91-92.**

«ПетроҚазакстан Құмкөл Ресорсиз» АҚ 2007 жылғы 9 қаңтардағы №212-III Қазакстан Республикасының Экология кодексінің 57-бабының талаптарына сәйкес (17-42) «Қызылқия кенішінің мұнай жинау бекетіне ыстық су дарлау қондырғысын (БСДҚ) орнату» жұмыс жобасы жөніндегі құжаттаманың мемлекеттік экологиялық сараптамаға жолданғандығы жайлы хабарлайды.

Барлық мүдделі азаматтар мен қоғамдық бірлестіктерге мемлекеттік сараптамадан өткізу кезінде өздерінің ой-пікірлерін білдіру мүмкіндігі беріледі.

Анықтама алу телефоны: 8(7242) 29-91-92.

ҚР Қоршаған ортаны қорғау министрінің 2007 ж. 28.06 №204-бұйрығымен бекітілген «Жоспарлау алдындағы, жо-спарлау, жобалау алдындағы және жо-балау құжаттамасын әзірлеу кезінде көзделіп отырған шаруашылық және өзге де қызметтің қоршаған ортаға әсеріне бағалау жүргізу бойынша нұсқау-лықтың» 53-тармағына сәйкес «Петро-Қазакстан Құмкөл Ресорсиз» АҚ (19-13-01) «Қараванчи кенішінде мұнай жинау жүйесі. №40,41 ұңғымалардан аралық құбырлар тарту» жұмыс жобасы бойынша қоғамдық пікірді тіркеу үшін жазбаша ұсыныстар мен ескертулерді қабылдайды.

Жазбаша ұсыныстар мен ескер-тулер Қызылорда қаласы, Қазбек би к., 13 мекенжайында және zhomart.mytzabekov@petrokazakhstan.com элек-тронды поштасы арқылы қабылданады. **Анықтама алу телефоны: 8(7242) 29-91-92.**

ҚР Қоршаған ортаны қорғау министрінің 2007 ж. 28.06 №204-бұйрығымен бекітілген «Жоспарлау алдындағы, жо-спарлау, жобалау алдындағы және жо-балау құжаттамасын әзірлеу кезінде көзделіп отырған шаруашылық және өзге де қызметтің қоршаған ортаға әсеріне бағалау жүргізу бойынша нұс-қаулықтың» 53-тармағына сәйкес «ПетроҚазакстан Құмкөл Ресорсиз» АҚ (19-13-02) «Қараванчи кенішінде №41 ұңғыманы электрмен жабдықтық» жұмыс жобасы бойынша қоғамдық пікірді тіркеу үшін жазбаша ұсыныстар мен ескертулерді қабылдайды.

Жазбаша ұсыныстар мен ескер-тулер Қызылорда қаласы, Қазбек би к., 13 мекенжайында және zhomart.mytzabekov@petrokazakhstan.com элек-тронды поштасы арқылы қабылданады. **Анықтама алу телефоны: 8(7242) 29-91-92.**

Асқа шақыру

2019 жылдың 15 маусым күні сағат 12.00-де ардақты әке, аяулы жолдас, құрметті темиржолшы, білікті басшы Лепес Жаниязовтың қайтыс болуына байланысты жылдық асқа шақырамыз. Мекенжайы: Қызылорда қаласы, Н.Назарбаев көшесі, Империя-М мейрамханасы.

Жаниязовтар әулеті.

САЛЫММЕН САҚТА САУЛЫҚТЫ

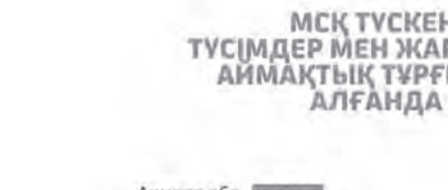
Қызылорда облысы бойынша Медициналық сақтандыру қорына түскен жарна мөлшері 5 млрд теңгеден асты

2019 жылдың мамыр айында міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру үшін қызылордалықтар 279,7 млн теңге аударды, деп хабарлады «Әлеуметтік медициналық сақтандыру қоры» КЕАҚ Қызылорда облысы бойынша филиалының директоры Руслан Бектібаев.

2017 жылдың 1 шілдесінен 2019 жылдың 31 мамырына дейінгі аралықта Қорға 5,03 млрд теңге түсті. Аударымдар жүйе іске қосылған алғашқы жарты жылда өзі үшін жарна төлеуге міндеттелген жеке кәсіпкерлер мен азаматтық-құқықтық келісімшарт (АКҚ) негізінде еңбек ететін тұлғаларға, сондай-ақ жұмыс берушілерге тиесілі.

Атап айтқанда, жинақталған қаражаттың 96,7% немесе 4,9 млрд теңгесін жұмыс берушілер, қалған 3,3% немесе 167,5 млн теңгені жеке кәсіпкерлер мен АКҚ негізінде еңбек ететін санат аударған.

Естеріңізге сала кетсек, жинақталған қаржы Ұлттық банкте сақталып және 2020 жылдан бастап МӘМС пакетінде көрсетілетін медициналық қызметтер ақысын төлеуге жұмсалмақ.

Аймақ	Қосымша
Ақмола обл.	3,5 %
Ақтөбе обл.	4,6 %
Алматы обл.	4,8 %
Атырау обл.	6,4 %
ШҚО	6,6 %
Жамбыл обл.	2,9 %
БҚО	3,1 %
Қарағанды обл.	8,2 %
Қызылорда обл.	2,8 %
Қостанай обл.	4,1 %
Маңғыстау обл.	3,1 %
Павлодар обл.	4,8 %
СҚО	2,4 %
Түркістан обл.	3,8 %
Алматы қ.	20,9 %
Нұр-Сұлтан қ.	12,5 %
Шымкент қ.	0,7 %

Жеке тұлғалардың көлік құралы салығы бойынша

Салық заңнамасының нормаларына сәйкес меншік құқығында салық салу объектісі бар жеке тұлғалар көлік құралдарының салық төлеушілері болып табылады.

Салықтық кезеңнің 31 желтоқсанынан кешіктірілмейтін күні жеке тұлғалар үшін көлік құралдарына салық төлеу мерзімі болып табылады.

1 қаңтар мен 31 желтоқсан аралығындағы күнтізбелік жыл көлік құралдары салығын есептеу үшін салық кезеңі болып табылады.

Көлік құралдарына салықты есептеу уақыттегі органның ұсы-

ған мәліметтеріне сәйкес мемлекеттік кірістер органдарымен жүргізіледі.

Жеке тұлғалар салық төлеуді тұрғылықты жері бойынша жүргізеді.

Салық кодексінің 48-бабына сәйкес салық органы талап қоюдан ескіру мерзімі ішінде салықтарды және бюджетке төленетін төлемдерді есептеуге, есепке жазуға немесе олардың есептелген, есепке жазылған сома-сын қайта қарауға құқылы. Талап қоюдан ескіру мерзімі бес жылды құрайды.

Тіркелген көлік құралы туралы мәліметті анықтау үшін уәкі-

летті органға (тіркелген көлік құралдары туралы салық органына мәлімет ұсынатын), яғни Қызылорда облыстық полициясы Әкімшілік полиция басқармасына жүгінуге кәдет.

Бар берешектер бойынша ақпаратты алу және салыстыру актісін жүргізу үшін Сіз тұрғы-лықты жеріңіз бойынша салық органына жүгінуге болады.

Қызылорда облысы бойынша Мемлекеттік кірістер департаментінің Өндірістік емес төлемдер басқармасы.

Хабарландыру

Қызылорда облысының кәсіпкерлер палатасы «Бизнестің жағ-картасы-2020» Мемлекеттік бағ-дарламасының «Кәсіпкерлікті қолдаудың қаржылай емес шара-лары» 4-бағыты аясындағы «Кә-сіпкерлікті сервистік қолдау» және «Кәсіпкерлерді қолдау ор-талықтарында кәсіпкерлерді және кәсіпкерлік бастамасы бар тұр-ғындарға ақпараттық қолдау» Ко-мпоненттері бойынша қызмет көрсетуге ҚР азаматтарынан ірік-теуге өтініш қабылдау басталған-дығын хабарлайды.

Өтініштер 2019 жылдың 14 маусым күні сағат 18.00-ге дейін қабылданады.

Қажетті құжаттар тізімі:
1) жеке куәлік көшірмесі;
2) жұмыс өтілінің растайтын құжат көшірмесі;
3) жоғары білімі туралы дипломының көшірмесі;
4) 11 қосымшаға сәйкес Үміткер аңкесасы.

Іріктеуге қатысуға өтініш үлгісі мен шарттарын Қызылорда облысының кәсіпкерлер палата-сы кәсіпкері: Желтоқсан көшесі, 12 немесе kyzylorda@atameken.kz электрондық поштасы арқылы алу-ға болады.

Сервистік қызмет көрсету бойынша:
1) Қызылорда қаласының Сауда үйлеріне бухгалтерлік және салықтық есептерді жүргізуге, сонымен қатар статистикалық есеп-кітапты құруға байланысты қызметтер бойынша менеджер-көмеші – 1 адам;
2) Қызылорда қаласының Кәсіпкерлерге қызмет көрсету орталығына заң қызметтері бойынша менеджер-көмеші – 1 адам;
3) Қармақшы (1 адам) және Жалағаш (1 адам) ауданының Кәсіпкерлерді қолдау орталығына бухгалтерлік және салықтық есеп-терді жүргізуге, сонымен қатар статистикалық есеп-кітапты құру-ға байланысты қызметтер бойы-ныша менеджер-көмеші – барлығы 2 адам;

Іріктеуге қатысушыларға қойылатын талаптар:
1. Жоғары білім;
2. Сервистік қызмет түрі бой-

ынша кенес көрсетуден 1 жылдан кем емес немесе аталған салада 2 жылдан кем емес еңбек өтілінің болуы;

3. Мемлекеттік және орыс тілдерін білуі;
4. Компьютерлік сауатының болуы.

Кәсіпкерлер мен кәсіпкерлік бастамалары бар тұрғындарды биз-несті қолдаудың мемлекеттік бағдарламаларын ақпараттандыру бойынша:

1) монокалалар, кіші қалалар мен аудан орталықтарын Қар-мақшы (1 адам), Сырдария (1 адам), Жалаған (1 адам) аудан-дарындағы және Байқоңыр қала-сындағы (1 адам) Кәсіпкерлерге қолдау көрсету орталығы арқы-лы кәсіпкерлік субъектілері мен кәсіпкерлік бастамалары бар тұр-ғындарды ақпараттың қамтамасыз-ететін менеджер-консултант – барлығы 4 адам;

Менеджер-консултанттарға жаны қойылатын талаптар:
1) Жоғары білім;
2) Мемлекеттік бағдарламаларды жүзеге асыру саласында кенес көрсетуден 1 жылдан кем емес немесе кәсіпкерлікті қолдау сала-сында 2 жылдан кем емес еңбек өтілінің болуы;

3) Мемлекеттік және орыс тілдерін білуі;
4) Компьютерлік сауатының болуы.

Ескерту: барлық менеджер-көмешілер шағын және орта кәсіп-керлікті қолдауға бағытталған барлық мемлекеттік бағдарламалар («Бизнестің жағ картасы-2020») мемлекеттік бағдарламасы, «Ең-бек» бағдарламасы, «Агроөнер-кәсіп кәсіп кешенін дамыту» бағ-дарламасы, «Өнімділігі-2020», «Жеңілдету-2020») бойынша кенес беруге құзыретті болуы тиіс.

Үміткерлердің кандидатура-сы Қазақстан Республикасының Ұлттық экономика министрігімен келісіледі.

Қызылорда облысының кәсіп-керлер палатасындағы байланыс телефоны: 8/7242/400874, 400202 - Кәсіпкерлікті қаржылай емес қолдау бөлімінің басшысы - Әбжаппаров Фархад.

Заңсыз ойынға қарсы тұрайық!

Бүгінгі таңда заңсыз ойын бизнесі – қоғамның өзекті мәселесінің бірі. Бұл ойындарға адамның психологиялық тұрғыдан бағынышты болуы – түрлі қымыс-тардың орын алуына жол береді.

Сонғы жылдары ойын биз-несін мемлекеттік реттеу бойынша заңнама жетілдіріліп, елді мекен-дерде ойын мекемелерінің орнала-суына тыйым салынды және ойын бизнесін ұйымдастырушылардың жауапкершілігі күшейтілді.

Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 12 қаңтардағы №219 «Ойын бизнесі туралы» Заңының 11-бабына сәйкес, казино мен ойын автоматтары залдары Алматы об-лысында Қанағай су қоймасының жағалауында және Ақмола об-лысының Шуғые ауданында ға-на рұқсат етіліп, Қазақстан Рес-публикасының басқа аймақтарында орналастыруға тыйым салынады.

Аталған заң талаптарының бұзылуы әкімшілік және кылмыс-тық жауапкершілік жүзеге келеді. ҚР Әкімшілік құқық бұзушылық тура-лы Кодексінің 445-бабына сәйкес, ойын бизнесін ұйымдастырушының заңнамада көзделмеген ойын биз-несі саласындағы қызмет түр-лерін жүзеге асыруы, сондай-ақ Қазақстан Республикасының ауа-манды онлайн-казино ұйы-мдастыруы және өткізуі не ақша-дан басқа өзге де мүлік түрінде ставка қабылдауды көздейтін құмар ойындарын және (немесе) бес тігулі ұйымдастыру – ойын жабығы, заң-дастырылған белгілер, әкімшілік құқық бұзушылық жасау салда-рынан алынған ақша және өзге де кірістер тәркілене отырып,

– орта кәсіпкерлік субъекті-леріне 300 АЕК (757 500 тт.) айып-нұл салуға;

– ірі кәсіпкерлік субъектілеріне 1000 АЕК (2 525 000 тт.) айыпнұл салуға.

Қызылорда облысы бойынша

Осы әрекеттерді әкімшілік жаза қолданылғанын кейін бір жыл ішінде қайталан жасауы – ойын жабығы, заңдастырылған белгілер, әкімшілік құқық бұзушылық жасау салдарынан алынған ақша және өзге де кірістер тәркілене отырып,

Шегіртке шығын әкелмесін

Ауыл шаруашылығы дақылдарының басты жауы – шегіртке. Қыс бойы ұйқыда жатқан зиянкестерді ойна салыстырып «шыңжырама» егінге шығын әкелері анық.

Айгәуле ҚАРАПАЕВА.

Ал оның таралуын болдырмау үшін агротехникалық және фитосани-

тариялық күрес іс-шаралары уақыттылы жүргізілуі тиіс. Осыған байланысты өңірде фитосанитариялық іс-шараларды дер кезінде сапалы жүргізу үшін жұмыс тобы құрылып, қызу тірлік басталып кетті. Мәселенің мәнісі облыстық аумақтық инспекциясы мен мердігер мекемелердің қатысумен техникалардың дайындығы жөнінде семинар-кеңесте кеңінен талқыланды. Сала мамандарының айтуынша, биыл италиялық прус зиянкестеріне

қарсы 48 838 гектар жер өңделетін болса, ал ерекше қауіпті азиялық шегіртке жайлауы мүмкін аумақтың көлемі 72 633 гектар болып отыр. Бұл аумақ та химиялық өлдеуден өтеді. Өңдеу жұмыстарын 5 маусымнан 30 маусымға дейін жүргізу жөнінде. Облыстық аумақтық инспекция басшысы Еркебұлан Бекжановтың айтуынша, барлық өңделетін жер көлемі 121 471 гектар.

Фитосанитариялық іс-шара жұмыстарын бірлесіп жүргізу мақсатында, көршілес Ақтөбе, Қарағанды және Түркістан облыстарымен ынтымақтастық келісім-шарт жасалды. Биылғы ауа райының ылғалдылығы мен салқын болуына орай зиянкестер «ұйқысынан» кеш оянууда. Олармен күрес әдеттегіден 10-12 күнге кеш басталу себебі де сондықтан. Қазіргі уақытта «РФДжБӨО» РММ облыстық аудандық филиалы мамандары зиянды және ерекше қауіпті организмдердің дернәсілдеріне қарсы көктемгі-жазғы мониторинг жұмыстарын жүргізуде. Инспекция тарапынан оған бақылау жасалауда, – деді Е.Бекжанов.

Семинар барысында аудан басшылары атқарылған жұмыстар есебін беріп, өңірде қалыптасқан мәселелерді ортаға салды, ұсыныстарын білдірді. Зиянкестермен қарсы күресу үшін қажетті техникалар әр ауданға үлестірілді.

ТЕЛЕБАҒДАРЛАМА

QAZAQSTAN	Сәрсенбі, 12 маусым	Жұма, 14 маусым	Сенбі, 15 маусым	Жексенбі, 16 маусым
0:35 «Qyzyq eken...» 3:40 «Koñil tolqyny»	5:05 «Kөшпенділер» 5:25, 12:00, 16:00, 19:00, 23:10, 2:30 Aqparat 6:00 «Tañsholpan» 9:00 «Абысындар» 9:40, 17:10 «Қайран күндер» 11:35, 1:20 «Ұлы дала ұлағаты» 12:10, 17:10 «Қызыл алма» 13:10, 1:45 «Qyzyq eken...» 14:00, 20:40 «Гүлпері» 15:00, 23:45 «Shañyraq» 16:15, 3:05 «Әзілман» 21:40 «Qaiyrly kesh, Qazaqstan!» 0:35 «Minber» 3:50 «Koñil tolqyny»	5:05 «Kөшпенділер» 5:30, 12:00, 16:00, 19:00, 23:55, 2:30 Aqparat 6:00 «Tañsholpan»	9:00 «Абысындар» 9:40, 17:10 «Қайран күндер» 11:35, 1:20 «Армай joba» 12:10, 19:40 «Қызыл алма» 13:10, 1:45 «Qyzyq eken...» 14:00, 20:40 «Гүлпері» 15:00, 23:45 «Shañyraq» 16:15, 3:05 «Әзілман» 21:40 «Qaiyrly kesh, Qazaqstan!» 23:15, 3:50 «Parasat maidany»	14:10 «Nur bullin» 16:00 «Келін де адам» 18:00, 1:50 «Masele» 18:35, 4:00 «Tұлға» 19:00, 2:30 «Minber» 21:30 «Azil alemi» 23:00 «Jaidarman» 23:00, 3:15 «Dara job» 23:45 «Arnan балалары» 1:25 «Arnai joba»

мырза»
14:15 «Ұлттық арнада - ұмытылмас өңдер»
15:30 «Koñildi tapqyrlar alaıy»
17:20, 2:45 «Bey»
19:00, 0:35 «Arta»
20:00 «Azil alemi»
21:40 «Қыз отызға толғанда»
23:35 «Uly dala sazuy»
1:35 «Masele».

QYZYLORDA	Сәрсенбі, 12 маусым	Жұма, 14 маусым	Сенбі, 15 маусым	Жексенбі, 16 маусым
8:00 «Үшпаған» 9:45, 22:25 «Тігіншілер» 10:50 «Сыр жүлдыздары» 12:00 «Танғажайып табиғат» 12:40 «Зангер кеңесі» 13:00, 17:00, 21:30 Жаңалықтар 13:25, 17:30, 22:00 Новости 13:45 «Жана күн» 18:00 «Астана - махаббатым менің» 19:00 «Өмірдің өзі...» 20:00 «Мәртебілі мамандық» 20:20 «Отанды өшірме» 21:10 «Бәйге»	9:00 «Сықарлы өткенше» 9:45, 22:30 «Тігіншілер» 10:55, 20:20 «Отанды өшірме» 11:35 «Жыр-керуені» 12:00 «Өзекжарды» 13:45 «Жана күн» 15:00 «Бобби мен Билл» 15:40 «Тігіншілер» 18:00 «Астана - махаббатым менің» 19:00 «Өзекжарды» 19:40 «Өмірдің өзі...» 20:00 «Бизнес-бағдар» 21:10 «Туған өлке»	8:00, 13:00, 17:00, 21:30 Жаңалықтар 8:30, 13:25, 17:30, 22:00 Новости 9:00 «Сықарлы өткенше» 9:45, 22:30 «Тігіншілер» 10:55, 20:20 «Отанды өшірме» 11:35 «Жыр-керуені» 12:00 «Өзекжарды» 13:45 «Жана күн» 15:00 «Бобби мен Билл» 15:40 «Тігіншілер» 18:00 «Астана - махаббатым менің» 19:00 «Өзекжарды» 19:40 «Өмірдің өзі...» 20:00 «Бизнес-бағдар» 21:10 «Туған өлке»	12:00 «Өзекжарды» 13:45 «Жана күн» 15:00 «Сықарлы өткенше» 15:10 «Бобби мен Билл» 15:40 «Тігіншілер» 18:00 «Астана - махаббатым менің» 19:00 «Ұлт саулығы» 20:00 «Алка» 20:40 «Көктейші» 21:10 «Танғажайып табиғат» 22:25 «Жастар Time»	13:00 «Алка» 13:40 «Салық және халық» 14:00 «Парасатты поэзия» 16:10 X/ф «Бәйтерек» 18:00 «Ақиқат алаңы» 18:30 «Марламқаш» 19:00 «Жастар Time» 20:00 «Ақсарай» 20:35 «Заң сойлейді» 21:00 «Үшпаған» 21:40 «Қайырлы кеш, Қызылорда!» 22:40 X/ф «Әквиллириум»

7	Сәрсенбі, 12 маусым	Жұма, 14 маусым	Сенбі, 15 маусым	Жексенбі, 16 маусым
20:00 Итоғи дня 20:30 Спецвизуал 22:00 X/ф «Надоезда»	20:00 Итоғи дня 20:30 X/ф «Братство танца» 22:10 «Большая неделя» 23:30 «Вишневый сезон»	20:00 Итоғи дня 20:30 X/ф «Одержимость» 22:45 «Религия. Сегодня» 23:45 «Вишневый сезон»	19:30 «Журналистік зерттеу» 19:50 «Корытынды диалог» 20:00 Итоғи дня 20:30 X/ф «Ночь отдыха для мам» 22:15 «Мектеп» 23:25 «Ұлы дала өркеніеті» 0:15 «Вишневый сезон»	17:45 «Ғашық жүрек» 19:00, 23:50 Қорытынды жаңалықтар 19:30 «Бетпе-бет» 20:00 Итоғи дня 20:30 X/ф «Борн/Макинрой» 22:20 Khabar boxing 0:20 «Әсем әуені»

7	Сәрсенбі, 12 маусым	Жұма, 14 маусым	Сенбі, 15 маусым	Жексенбі, 16 маусым
15:55 «Пусть говорят» 17:00 «Басты жаңалықтар» 17:45, 2:10 «Пендемиз гой» 19:00 «ГЛАВНЫЕ новости» 19:45, 22:00 «Братаны 3» 21:00, 1:25 «П@утпана» 23:30 «Алтарь Тристана»	15:55 «Пусть говорят» 17:45, 2:10 «Кеші калмайық» 18:00 «ГЛАВНЫЕ новости» 19:45, 22:00 «Братаны 3» 21:00, 1:25 «П@утпана» 23:30 «Алтарь Тристана»	15:55 «Пусть говорят» 17:45, 2:10 «Пендемиз гой» 18:00 «ГЛАВНЫЕ новости» 19:45, 22:00 «Братаны 3» 21:00, 1:25 «П@утпана» 23:30 «Алтарь Тристана»	17:45, 2:10 «Бір сұрақ» 19:45, 22:00 «Братаны 3» 21:00, 1:25 «П@утпана» 23:30 «Алтарь Тристана»	20:50, 23:00 «Подсадная утка» 22:00, 1:00 «П@утпана»

KTK	Сәрсенбі, 12 маусым	Жұма, 14 маусым	Сенбі, 15 маусым	Жексенбі, 16 маусым
17:00, 0:20 «Сүйікті Дениз-2» 18:30 Кешкі жаңалықтар 19:00 «Астарлы ақиқат» 20:00 Вечерние новости 20:40 «Лесник. Своя земля» 22:50 «Королева бандитов»	15:40, 1:25 «Аталар сөзі» 16:30 «Мерекелік концерт» 17:00, 0:20 «Сүйікті Дениз-2» 19:00 «Астарлы ақиқат» 20:00 Вечерние новости 2:00 «Әйел қырық шырақты» 2:45 «КТК» коржыннан»	13:30 «Не плачь по мне, Аргентина!» 15:40, 1:25 «Аталар сөзі» 16:30 «Мерекелік концерт» 17:00, 0:20 «Сүйікті Дениз-2» 19:00 «Астарлы ақиқат» 20:00 Вечерние новости	16:30 «Мерекелік концерт» 17:00, 0:20 «Сүйікті Дениз-2» 19:00 «Астарлы ақиқат» 20:00 Вечерние новости	17:00, 0:10 «Сүйікті Дениз-2» 19:00 «Астарлы ақиқат» 20:00 Вечерние новости 20:40 «Соломоново решение»

ASTANA TV	Сәрсенбі, 12 маусым	Жұма, 14 маусым	Сенбі, 15 маусым	Жексенбі, 16 маусым
17:00 «Қыз ғұмыры» 18:00 «№309» 19:00, 2:00 Жаңалықтар 19:30, 2:30 Новости «20:30» 22:30 «Бір туған» 23:30 «Қара нан»	16:30 «Ruh.kz» 17:00 «Қыз ғұмыры» 18:00 «№309» 19:00, 2:00 Жаңалықтар 19:30, 2:30 Новости «20:30» 22:30 «Бір туған» 23:30 «Қара нан»	16:30 «Ruh.kz» 17:00 «Қыз ғұмыры» 18:00 «№309» 19:00, 2:00 Жаңалықтар 19:30, 2:30 Новости «20:30» 22:30 «Бір туған» 23:30 «Қара нан»	17:00 «Қыз ғұмыры» 18:00 «№309» 19:00, 2:00 Жаңалықтар 19:30, 2:30 Новости «20:30» 22:30 «Бір туған» 23:30 «Қара нан»	18:00 «№309» 19:00, 1:30 Жаңалықтар 19:30, 2:00 Новости «20:30» 22:30 «Бір туған» 23:30 «Қара нан»

7	Сәрсенбі, 12 маусым	Жұма, 14 маусым	Сенбі, 15 маусым	Жексенбі, 16 маусым
8:00 «Q-елі» 8:30 X/ф «Хоббит. Нежданное путешествие» 11:50 «Жана келін» 14:00, 2:45 «Өз ойым» 15:40 X/ф «Пуленепробиваемый монах» 17:45 «Айнаолайн» 18:00 «Әкесінің баласы» 20:00 Лотерея 777	20:05 «Фарца» 22:15 «Спецотряд «Кобра 11» 23:20 X/ф «Ханна, совершенное оружие»	20:05 X/ф «Красная жара»	1:30 «Верните хит» 4:00 «Жеңіп көр»	20:05 X/ф «Шанхайский перевозчик» 22:00 X/ф «Уроки выживания» 23:50 X/ф «Красная жара»

БАЙҚАУ

«Тұлпар мініп, ту алған!»

Қазақ әдебиетінің бастау бұлағы саналатын «Алпамыс батыр», «Қобыланды батыр», «Ер Тарғын» сияқты эпостық жырлар ежелден халқымыздың қанына сіңген, сонау жаугершілік замандарда жұртымыздың жігерін жанып, рухын көтерген жасампаздық үлгісі десек, артық айтқандық болмас.

Ғазиза ӘБИЛДА.

«Тұлпар мініп, ту алған» байқауының мақсаты өскелең ұрпақты халқымыздың рухани асыл мұрасымен сусындатып, елдік пен ерлік, батырлық пен байыптылыққа баулып, отаншылдық рухта тәрбиелеуді көздейді.

Алдын ала берілген ақпараттарға сүйенсек, байқауға республика бойынша 6-10 сынып оқушылары қатысады.

еліміздегі 5 мың мектептен 50 мың оқушыға толық жаттату көзделген. Ал осынау тарихи жетістікті Гиннестің рекордтар кітабына енгізу мақсатында өтінім беру де жоспарда бар.

сондай-ақ Білім және ғылым министрлігімен бірлесіп отырып, «Qazaq Eros» қоғамдық қоры жасактайды.

Байқаудың аудандық кезеңінде 1-орын үшін 150 мың теңге, 2-орынға 100 мың теңге, 3-орынға 50 мың теңге көлемінде ақшалай

ТЫЛСЫМ

Мен өмірге құштармын

Расында да, кім де болса өмір сүруге құштар. Бұл, ақиқат. Гүлсім әлі жас. Бірақ, біраз жылдан бері арбаға танылған. Ол өзінің қайсарлығымен, еңбексүйгіштігімен өмірден өз орнын табу мақсатында күресіп келеді.

Он екі жастағы Гүлсім бүгінде біршама жетістіктеріге қол жеткізді. Ауылдастарына өзінің көңөлімен танылған әжесінен үйренген ою-өрнектер мен бисерден жасаған бұйымдары жуырда елордада «Алтын қолдар» тақырыбында өткен республикалық жас қолөнершілер байқауында үздік топ танылды.

ликасының Тұңғыш Президенті-Елбасы қорының ұйымдастыруымен ел астанасында өткен «Жетістіктерге бірге» атты ІІ паралимпиадалық байқауға қатысып, жүздеген оралды. Жуырда Қызылорда қаласында өткен XIV халықаралық балалар шығармашылығы «ВІ Жұлдызай» фестивалінің облыстық кезеңінде Алғыс хатқа ие болды.

«Мен «Рандеву» би тобына жетекшімін Гүлнұр апайымның ұсынысымен келдім. Бүгінде Динара және Айшолпан сынды биші құрбыларымымен бірге бұл

өнердің қыр-сырын менгеріп жатқан жайым бар. Нәтиже де жаман емес, біршама байқауға қатысып, жүлдегер де атандым. Бүгін біз Атырауға жүргелі тұрмыз. Алла қаласа, бірер күнде құрбыларымымен ол жақта өтетін фестивальға қатысамын. Әрине, менің де өз замандастарым сияқты алдыма қойған мақсатым бар. Тек тезірек аяғам тұрып, мектептегі сыныптастарым сияқты білім жолына түсу. Сонымен қатар, би саласында биікті бағындырып, өзімнің қолдауым – әжемнен үйренген қолөнершілер жағастыру, – дейді Гүлсім.

Нұрбай ЖАНӘДІЛОВ. Қармақшы ауданы.

ОЙСАЛАР

«Шеңбердің» шырғалаңы

Кез келген ата-ана баласын білімді, тәрбиелі, жетістікке жеткен тұлға ретінде көргісі келеді. Оның заманға сай дамуы үшін барлық жағдайын жасауға тырысады. Қатарластарынан кем түспесін деп түрлі үйірменің бірнешеуіне тіркен те қояды. Қазіргі балалардың күн тәртібі үлкен адамның жұмысынан «күрделі». Неге дерсіз? Себебі, ата-ана баласының орнына қатып қалған тізбекті сызып, бір жолмен жүріп-тұруды үйретіп қойған тәртізді. Таңертен көзін уқалап ашып, спорттық, түрлі пәнді үйірмелерге барып келген бала түсік асын ішеріштен мектепке кетеді. Күніне 6-7 сабақты оқып, үйге келген соң берілген тапсырманы орындауы керек. Өйткені, таңертен кезекпен кезек баратын үйірмелері тағы тұр. Ертеніне дәл солай.

Айсауле ҚАРАПАЕВА.

Күнделікті қайталанатын тірлік ойын баласын бір күні жалықтыратыны белгілі. Бастапқыда қызығушылық танытқанымен, кейін одан жеруі де мүмкін. Алайда өз пікірін айтуға батылы жетпей, үйірмелерге үлкендердің нұсқауымен баратын бала ешқандай жетістікке жетпейді. Дәл осы жерде үлкендер «үлкен» қателік жібергенін біле бермеуді де мүмкін. Ата-ана сызған «шеңбермен» өмір сүретін бала, көп жағдайда шынайы өмірге бейімделуі қиын болады. Өз ойын, пікірін ашық айтудан жасқанады. Сөйтіп, ата-анасы жүр десе, жүретін, түр десе тұратын «құлтемір» балаға айналды. Өз баста кішкентайының сезімімен санаспаған, оның қабілетін деңгейін ескермеген ата-анасы да баласына риза емес. Балам айтқанымды істемейтін болды, үйірмеден қашады, сабақ оқуға ынтасы жоқ, бар ойы телефонда деп мәселені өз қолымен жасап алады. Жалпы, бүгінде бала-

шықпағанын қалайды. Өзгерлерден басқаша ойлайтын, әлемді өзгеше қабылдайтын жандарды түсінуге көп адамның ерік-жігері, білімі жете бермейді. Айналасындағылармен бірдей ойлай алмай, мектеп тарапынан «ақымақ» саналған атақтылардың тізімінде Томас Эдисон, Альберт Эйнштейн, Х.Андерсен, Стив Джобс секілді мықтылар бар. Ең қызығы, олардың көбі өзінен шексіз сенген ата-анасының қолдауымен немесе өмірлерінде кездескен ерекше ұстаздың арқасында өз қабілеттерін ұштай алған. Ал халқымыз баланың ерте жастан қабілетін таныуды керемет жеткізген.

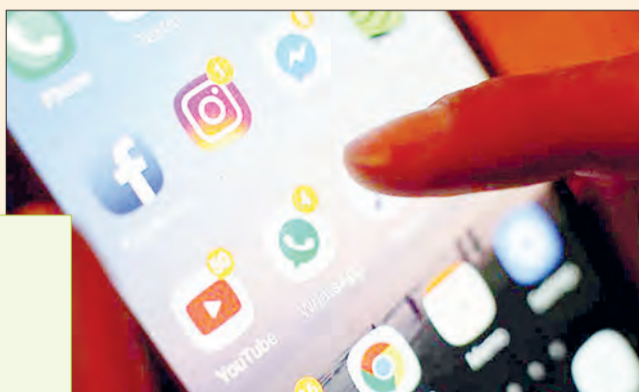
Ат болатын құлынды, Желі басынан танысын. Адам болар ұлынды, Жолдасынан танысын. Батыр болар баланды, Тұлғасынан танысын. Жақсы болар баланды, Ел қасынан танысын...

Күйбең тіршілікті бір сәт ұмытып, балаңызға көбірек көңіл бөлсеңіз, оны тануда еш қиналмайсыз. Ұялы телефонға телдірген балаңызды ыстық құшағыңызға жиі-жиі басыңыз. Маңдайынан нисеніз. Бірге қызықты уақыт өткізіңіз. Кешке жұмыстан келгенде шахмат, дойбы, не футбол ойнаңыз. Есіңізде болсын, балаңызды сізден басқа ешкім махаббатқа бөлей алмайды. Ата-анасының шексіз сүйіспеншілігіне қанып өскен ұл мен қыз өмірде кездесетін әр кездерден қиналмай өтері сөзсіз. Бүгін сіз сезімі жоқ «құлтемірге» айналған баланы тәрбиелесеңіз, қартайғанда жемісін жейтін өзіңіз екенін естен шығармасаңыз болды.

Ауылда әлеуметтік желіге үніліп отыратын уақыт аз. Оның үстіне интернет алыстағы елді мекендерді қамти қойған жоқ. Сол үшін қалаға келе салысымен, бірінші кезекте әлеуметтік желідегі парақшаларымды тексеремін. Қарасам, «Инстаграм» желісінде бейтаныс жігіт жүзден аса суретімді қарап, лүпіл басқан. Өзінен хат та келіпті.

Еліктеу екіленіп барады

немесе балаңыздың аты кім?

– Сәлем, сұлу қыз! Танысқан бола ма? Әдемі болсаң да, есімнің баяғы заманша екен, – депті ол. Жай ғана жымидым да, өшіре салдым. Сондағы айтпағы, «Айғаным» деген есімім.

Балаға ат қою – әлімсақтан-ақ үлкен маңызға ие. Сәбиіге мағыналы есім таңдау – ата-ананың міндеті. Тіпті, ғалымдар адам есімінің оның тағдырына тікелей әсер етуші фактор екендігін айтуда. Қазақ әу бастан-ақ ырымшыл халық емес пе! Алысқа бармайын, менің отбасыма ырымдап ат қою кен тараған. Атам көпті көрген кісі болғандықтан, мағыналы есім қоюға тырысады. Мысалы, әулетіміздегі ер жігіттердің есімдері – Батырбек, Қаһарман, Қамбар, Сандыбай. Бұлар айбатты, ержүрек, ешкімнің көзіне тіке қарауға жасқанбайтын батыл болсын деген мақсатпен қойылған.

Өнер атты құндылық қашанда халықтың ұлылығын ұқтырады. Осы өнерге, оның ішінде ән-жыраға құмар болсын деп, қыз балалардың атын Құрманғазы, Тайжан қойған. Ал, қыздарына тал бойынан сұлулық пен зеректік үйлесім табатын Айғаным, Айгерім, Нұрғаным, Айман, Шолпан секілді аруалардың есімін берген. Атам – сегіз қарақоздың әжесі. Шаңырағымызда ер балаға қарағанда бойжеткендер басым. Атақимдер көп болсын деп, қыз балалардың есімін ырымдап атаған Ұялы, Ұялы деген есімдер де бар. Алайда, «Көргені бар көргені істейді, көргені жоқ ойына келгенін істейді» деген тәміл ойға оралады. Расында солай. Бүгінде балаға ырымдап ат қоюдағы бағытымыз бұрылып барады. Жөн-жоралғылардың жоғалуы, дәстүрдің дәріптелмеуіне түрткі болатын да осы дүниелер. Телесериалдарды тапжылмай көретіндер аз болғандықтан, сондағы есімдерді қазақ балаларына қою белең алуға. Құмырсқадай қаптаған мұндай есімдер рухани жаңғыру жолындағы кедергі. «Аты бұзылған елдің заты да бұзылады». Жүрегі елім деп соғатын әрбір азамат есім қоюда салғырттық танытпағаны абзал. Ұлттың қазақ екені есімінен сезілуі тиіс. Өткендерін ескерген – өскендіктің белгісі, өткендерін жек көрген – өшкендіктің белгісі. Ұлттық санамыздың көкжиегін кеңейтіп, кемел болушыға бет бұру жолында жаңылмауымыз керек.

Айғаным ҚҰРМАШЕВА, Қорқыт ата атындағы ҚМУ-дың 3-курс студенті.

БӘРЕКЕЛДІ!

«Сыр гүлдері» топ жарды

Балаларды қорғау күніне орай Алматы қалалық мәдениет басқармасы «Бала шабытты» атты халықаралық байқау ұйымдастырды.

Бірқатар өнер ұжымы қатысқан осы байқауда Қазанғап атындағы музыкалық колледжі жанынан құрылған балалар мектебінің «Сыр гүлдері» би тобы «Ғарышкерлер биін» биіледі. Қойылымның жанрлық идеясын, жанашылдығы мен бишілердің кәсіби деңгейін жоғары бағалаған қазылар алқасының шешімімен би тобы байқаудың гран-при жүлдесін иеленді.

Хореограф Жанар Тұңғышбайқызы жетекшілік ететін «Сыр гүлдері» тобының құрылғанына жеті жыл болған. Осы уақытқа дейін «Бозторғай» балалар байқауының 2-орын иегері, Испанияның Ллорет-де-Мар қаласында өткен байқаудың бас жүлдесін иеленіп үлгірген өнер ұжымы алда да талай биіктен көрінеді деп сенеміз.

«СБ» ақпарат.